

Šiandien
ir rytojPAVERGTOS TAUTOS
IR PLATFORMA

Praėjo, nudundėjo demokratų partijos konvencija. Iš kilo, suspindėjo nauji vardai, Drąsi režisūra, primenantis absurdo teatro pastatymus, nukirto konvencijos ryšius su tradiciniu partijos kamieniu. Iš to veiksmo kilo atvirų ir slaptų konfliktų. Staiga vertybės buvo pervertintos. Aršioje politinėje kovoje, kaip "Pikų Damos" operoje, prie kortų stalo, suskambėjo m a k abriškas tvirtinimas: šiandien tu, o rytoj aš!

Narsiai paskelbta: partija yra liaudis. Tad konvencijon įsiveržė "liaudis". Nuo aukštojo podiumo, visai Amerikai stebint, konvencijoje prabilo apie... amnestiją dezerterams, apie besąlyginį abortų legalizavimą, apie homoseksualus!

Nauji vėjai kažkaip atnešė senus, jau 1918 metais Petrograde girdėtus motyvus: visa valdžia liaudžiai! Taika bakūžėms, karas palociams! Visos taiką mylinčios tautos, vienykitės!

Vieni tai vadina demagogija, žūtbutinių noriu nustumti konkurenciją. Kiti tai vadina, nors ir trumparegišku, idealizmu.

Ir kada tas farsinis ir dramatinis show vyksta plačioje politinėje Amerikos scenoje, atrodo, daug kas pamiršta prisiminti, ką tarė demokratų partijos konvencija apie pavergtųjų valstybių problemą? Ar ta "platforma", kurion kiške kišo homoseksualų problemos aptarimus, kurią stengėsi prifarširuoti dezertyrų amnestijos melodijomis, tarė bent ką nors pavergtųjų valstybių temomis? ...

Konvencijoje tvirtina, kad mažumos ir jų interesai atstovaujami delegatais, parinkus čikanus, indjonus, rytiečius... Žinomas televizijos komentatorius Robert Mudd, sarkastiškai paklausė: o kaip su American Lithuanians?

Labai daug lietuvių dalyvauja demokratų partijos judėjime. Ar buvo delegatų tarpe vienas lietuvis? Sekant gyventojų skaičiaus proporciją lietuvių delegatų turėjo būti keli. Tai pajėgus šalies elementas, skaitant tai vien mokesčių mokėjimo mastu.

Mums tenka viešai klausyti: ką tarė demokratų partijos konvencija apie pavergtųjų valstybių problemą? Kokius šiai problemai užsiągažavimus pareiškė demokratų partija? Kokios apimtys ta tema įeina į prezidentinio kandidato rinkiminę kompaniją?

Konvencija afišavosi pabrėžtinai humanistiška, besirūpinanti vargo nušalinimu, asmens laisvių globa, idealistiniu net biurokratišku reikalų traktavimu. Bet iki šiol mes nežinome, kaip traktuoja demokratų partija ir jos platforma pavergtųjų valstybių problemas? Laikas žinoti. Gal lietuvių demokratų veikėjai tai paaiškins žmonėms.

Radiogramas al Presidente Caldera y a Otros Jefes de Estado

JOVENES LITUANOS CONTRA EL TERROR
DESATADO POR LA URSS EN SU PAISTres Muchachos se han Prendido
Fuego en Lugares Públicos
Mientras Líderes de la Liberación
de Lituania Claman por
el Respaldo de Todos los Pueblos

El Comité Internacional Pro-Defensa de la Democracia, CIPDEM, hace suya la angustia de la juventud lituana que hoy se enfrenta, a la más brutal represión del imperialismo soviético.

La prensa internacional no alcanza a publicar todo lo que en verdad ocurre en el sacrificado país lituano, donde fuerzas de la URSS reprimen bárbaramente a estudiantes y obreros. Tres jóvenes se han rociado de gasolina y prendido fuego en la plaza pública para llamar la atención de nuestro mundo libre occidental.

El catorce de mayo de este año, en Kaunas, el obrero-estudiante Roman Kalanta se inmolió igual que Jan Palach en Praga, y la juventud lituana tomó la calle enfrentándose con piedras y palos a los paracaidistas soviéticos que fuertemente armados operaron de modo criminal sometiendo a los patriotas rebeldes después de dos días de confrontación. Miles de estudiantes se enfrentaron así a los cuerpitos armados imperialistas comunistas.

El veintinueve del mismo mes, en Varena, otro joven, V. Stonis, se auto-inmoló igual que en un grito de protesta y llamado a los gobiernos y pueblos libres. Y el tres de junio pasado, otro joven, K. Andruskevicius, se prendió fuego como los dos anteriores en otro inmisericordante sacrificio contra la barbarie de la ocupación realizada criminalmente por la URSS.

El cadáver del primer mártir, Kalanta, fue secuestrado por los comunistas. Ahora, todos

los días, aparecen flores en el lugar de su auto-inmolación. Pero hay un cuarto valiente, otro obrero-estudiante, que intentó también prenderse fuego. Brutales policías se lo impidieron, y está preso e incomunicado.

Ante estos hechos, las juventudes lituanas en todos los países libres se han movido para hacer un llamamiento a la unión de los refugiados políticos, de los demócratas todos, de las colonias, de todas las comunidades occidentales que no sólo deben ser enteradas de lo que ocurre en Lituania sino motivados para condenar el atentado imperialista cometido por la Unión Soviética en violación de todos los derechos humanos.

PEDIMENTO INTERNACIONAL

Desde los Estados Unidos, en su Segundo Congreso Mundial, la Juventud Lituana se ha dirigido a los Jefes de Estado del mundo libre solicitando una justa solidaridad moral, una actitud ante la URSS adecuada al repudio que merece el gobierno de Moscú. En relación a Venezuela, se han dirigido radiogramas al Presidente Caldera, al Canciller Calles, al Embajador venezolano en las Naciones Unidas.

Si, armas, apelando incluso al sacrificio puesto en práctica por Kalanta, Stonis y Andruskevicius, los jóvenes lituanos, estudiantes, obreros, deportistas, enfrentan de distintas maneras a la intervención imperialista de la URSS. Entre el 11 y el 18 de junio, en Vilna, cuando en un certamen internacional de Hand

Ball una banda soviética interpretó el himno de la URSS, la respuesta juvenil fue una explosión de protesta masiva de la juventud estudiantil y obrera, confirman el fracaso del advenimiento comunista cuyos agentes, dirigidos desde Moscú, no han podido en 32 años, en toda una generación bajo su yugo, doblegar la rebeldía libertaria del pueblo lituano.

EL FRACASO COMUNISTA

Los sucesos de Lituania, la juventud estudiantil y obrera, confirman el fracaso del advenimiento comunista cuyos agentes, dirigidos desde Moscú, no han podido en 32 años, en toda una generación bajo su yugo, doblegar la rebeldía libertaria del pueblo lituano.

La rebelión de 1941, las luchas guerrilleras en que perecieron más de 30.000 patriotas, la evasión a Turquía de Brazinskis y su hijo, la desesperada fuga de Simas Kaduskis de un buque soviético, la tentativa de Vytautas Štikonas y su esposa Grazina de escapar en un avión también soviético hacia Suecia, la condena de los sacerdotes Antanas Šeškevičius, Juozas Zolobas y Fabijonas Bubins por envenenamiento a niños lituanos, son partes angustiosas de la batalla por la libertad que ahora, en el grito agudo de los jóvenes lanzados a las calles, cobra el tono dramático de la auto-inmolación.

Buro Político del CIPDEM. Aparecen con el Lado, Félix Martínez Suárez, Presidente, los doctores Vacav Slama, Feliks Zubr, Vasily Darkin, el Profesor Irmo Ebersteins, el Presidente de la Colonia Serbia, Sr. Ratomir Chirkovic, el Prof. Florencio Pérez, la Srta. Natacha Martínez, el Sr. George Hrycyk y don Mario Méndez Fonseca, Secretario General del Movimiento Democrático de Liberación de Portugal y sus Colonias.

Carcas, 26 de julio de 1972.

Por el Comité Internacional Pro-Defensa de la Democracia, CIPDEM, por la Junta Directiva (nominación por países de origen):

Lado, FELIX MARTINEZ SUAREZ, PRESIDENTE (Venezuela), Sr. Ana Jovanovic (Rusia), Dr. Vlasas Vencus, Presidente de la Colonia Lituana (Lituania), Dr. Vacav Slama (Lituania), Dr. Feliks Zubr (Polonia), Sr. Ratomir Chirkovic, Secretario General del Movimiento Democrático de Liberación de Portugal y sus Colonias (Portugal), Dr. Paul de Tugal (Hungría), Dr. Vasily Darkin (Rusia), Dr. Miguel Negodnov (Rusia), Prof. Florencio Pérez (España), Prof. Ladislav Lazar (Hungría), Dr. Aurelio Alvarez (Cuba), Prof. Irene Ebersteins (Letonia), Sr. Ratomir Chirkovic (Serbia), Prof. Sergio Budnikow (Rusia), Sr. Lubo Vuchonovic (Serbia), Sr. George Hrycyk (Ucrania), Dr. Félix Pienicki (Croacia), Sr. Salvador Hall (Checoslovaquia), Sr. Roberto Fontanilla Roig (Cuba), Sr. Concepción Llano (España).

EL UNIVERSAL — Miércoles 26 de Julio de 1972.

EGIPTO MİSLĖ

Sovietų pašalinimo užkulisiuose

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Nauja jėgų lygsvara ir nauji amerikiečių - sovietų santykiai leido, kaip jau konstatavome šioje vietoje liepos 26 d. Nr., Egiptui paprašyti sovietus bent iš dalies išsinešdinti. Nors oficialiai iš abiejų pusių to įvykio reikšmė yra mažinama, tačiau neoficialiai iš Egipto pusės jis gerokai išpučiamas. Prezidentas Sadat apie tai pranešė savo tautai kaip tik per monarchijos nuvertimo 20 metų sukakties minėjimą, o populiariausias arabų dainininkas Umm Kulsum pranešimą per Kairo radiją palydėjo daina "Atini hurrija-ti", kas lietuviškai reikštų "grąžinkite man laisvę".

Pagal Libano laikraščius, vienintėlius tikrai

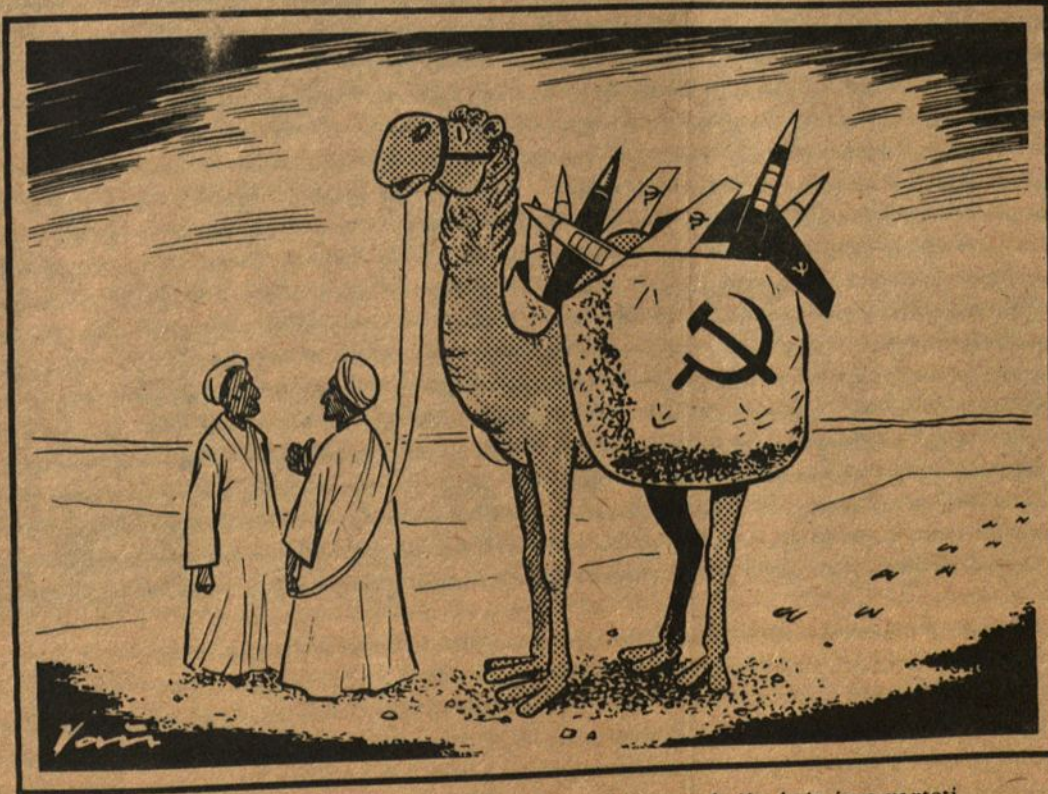
laisvus spaudos organus arabų pasaulyje, prez. Sadat vienu ypu tapo didžiausiu arabų heroju. "Egiptas buvo sovietų raktas i arabų kraštus -- rašė Beirut 'Al-Ha jat': Jei tas raktas bus pamestas, visos arabų durys liks uždarytos".

Iš tikro Sadatas toliau laukti negalėjo. Reikia atsiminti, kad Egipto draugystė su Maskva yra beveik to paties amžiaus kaip ir naujos respublikos -- 17 metų. Jau 1955 metais sovietai pradėjo arabų kraštams teikti ginklus, pirmiausia iš Čekoslovakijos. Po metų JAV-bėms dėl to atsiskius finansuoti Assuano tvenkinį ir elektros jėgai-

nę, tai padarė sovietai. Jų pakurstytas Nasseris suvalstybino Suezio kanalą, kurios pasekoje prasi-dėjo karas su D. Britanija, Panchizija ir Izraeliu. Egipto armija buvo sumušta, tačiau laimėję kraštai negalėjo pasinau-doti savo pergalės vaisiais dėl sovietų ir iš dalies JAV spaudimo.

Maskva iš naujo apginklavo egiptiečius, tačiau 1967 metų šešių dienų karas, paties Nasserio išprovokuotas, vėl pasibaigė Egipto pralaimėjimu. Šį kartą sovietai vėl apginklavo Egiptą ir dar pasiuntė 20.000 savo pata-rėjų ir instruktorių. Kiek vienas egiptiečių batalijo nas gavo sovietinį pata-rėją. Vyriausiu patarėju

(Nukelta i 2 psl.)

-- Kas daryti? Išvažiudami jie nepaliko jokių instrukcijų, kaip juos vartoti...

Laiškas iš Venezuelos

Lietuvių jaunimo
veiklos atgarsiai

Jaunimo Kongreso metu, Venezuelos Jaunimo Delegacija kreipėsi telegramomis i Venezuelos Prezidentą, i Venezuelos Kanclerį ir Venezuelos Ambasadorių prie Jungtinių Tautų, prašydama atkreipti ypatingą dėmesį i Lietuvoje įvykusius Kalantos, Stonio ir Andruskeviciaus susideginimus.

Apie minėtų telegramų pasiuntimą buvo informuotas Venezueloje veikiantis "Tarptautinis Demokratijai ginti Komitetas" -- CIPDEM -- kuriam priklauso ne tik tai venezueliečiai, bet ir beveik visų kraštų tautinių mažumų atstovai. Specialiai tam reikalui skirtos posėdžio metu, buvo vienbalsiai nutarta paremti lietuvių jaunimą, užperkant dienraštį "El Universal" pusės puslapio plotą ir paskelbiant bendrą visų tautybių pasisakymą remiantį lietuvių.

Kadangi tokio dydžio skelbimas plataus tiražo dienraštį yra surištas su arti dviejų tūkstančių bolivarų išlaida, CIPDEM nariai sutikopa dengti skelbimo sąskaitą bendrom jėgom. Paminėta, kad pirmieji davę šiam skelbimui pinigų buvo lenkai ir portugalai. Lietuviams beliko prisidėti su palyginti nedidele 370 bolivarų suma (apie \$80), kuriuos Venezuelos Liet. Bendruomenės CV pirmininkas inž. Vladas

Venckus išrūpino sekančiu būdu: 300 bolivarų specialiu valdybos nutarimu buvo paimta iš mirusiųjų draudos fondo atsarginės kasos (tuo pačiu Kalanta, Stonys ir Andruskevicius tapo įtraukti i Venezuelos Lietuvių Bendruomenės mirusiųjų tarpą). Likusius 70 bolivarų čia pat surinkome savųjų tarpe.

Skelbimas išėjo vienoje geriausių laikraščio vietų, trečiądienį, liepos 26 d. Skelbimo viršuje buvo atžymėta: "Telegramos Prezidentui Calderai ir kitiems valdytojams". Didelėmis raidėmis sekė: "Lietuvių jaunimas prieš terorą kuriuo Sov. Rusija naujai nuslaubia jų kraštą". Trečias smulkesnėmis raidėmis užvardinimas, specialiai įremintas, formuluotas sekančiais žodžiais: "Trys jaunuoliai susidegino viešose miestų vietose ir Lietuvos laisvinimo veiksniai šaukiasi visų tautų paramos".

Atsišaukimo tekstas išsamiai apasakoja mums jau žinomus Lietuvos įvykius, ir pabrėžia: "Šių įvykių akivaizdoje, laisvų kraštų lietuvių jaunimas sujudo reikalauti visų politinių pabėgėlių susivienijimo ir šaukiasi etnines mažumas, i visas vakarų pasaulio bendruomenės tam, kad jos būtų ne tik informuotos apie tai, kas vyksta Lietuvoje, bet ir turėtų

(Nukelta i 2 psl.)

Australiją palikus

SINGAPŪRAS — VARTAI Į RYTUS

ANTANAS LAUKAITIS

Singapūro pagrindinė sala yra labai maža ir visiškai plokščia. Kur tik pažiūri matosi didžiuliai aukšti pastatai. Tai yra daugiausiai hoteliai, iškilę iš žalių tropikinių medžių. Šią salą supa jūra, iš kurios į Singapūrą uostą atplaukia daugybė laivų, atvežančių viso pasaulio prekes. Toliau tęsiasi pagrindinė Malajijos respublika, nuo kurios Singapūras atsiskyrė ir yra nepriklausomas.

Šioje saloje, kur žmonės yra malajiskos rasės ir daugumoje maži, kur gyvenamieji namai ir viskas kita yra taip pat maža, gyvenime reikavimai ir progresas yra labai dideli. Čia yra daugybė žmogaus sugalvotų ir padarytų idomumų. Miestas yra tik 26 mylių ilgumo ir 14 mylių platumo ir žmonių gyvena tik virš truputį dviejų milijonų, maždaug 9.038 žmonės vienoje kvadratinėje mylioje.

Vienas iš labiausiai mėgstamų žmonių čia yra ministras pirmininkas Mr. Lee Kuan Yew, kurio sumanymai ne tik patį Singapūrą, bet ir jo atsiekimus plačiai iškėlė pasaulyje. Nors pati sala ir neturi labai gražių vaizdų ir žemės turty, tačiau savo socialiniu gyvenimu ir gyvenimo aukštu lygiu (Azijos mastu žiūrint) pirmąja visoje Pietryčių Azijoje, kai jų piniginė apyvarta ir prekyvimas vaidina svarbiausią vaidmenį visoje Pietryčių Azijoje.

Pačiame Singapūre yra nepaprasta švara ir gatvėse nematysi jokių šiukšlių, nes už jų numetimą ant žemės yra baudžiama pinigine bausme. Mes kartu atskridome su dviem vokietukais, pasaulio keliauninkais, turėjusiais ilgus hipiškus plaukus, kurie aerodrome tuoj pat buvo nuvesti į šalį, pasiūlant arba apsikirti arba susekančiu lėktuvu paliekant Singapūrą. Atrodo, kad jie apsikirpo.

Singapūras yra nuo maitų laisvas miestas ir valstybė gauna tik 5 centus nuo kiekvieno turistinio palikto dolerio. Tačiau šiame mieste yra puikūs moderniškai 158 moteliai ir planuojama dar daugiau, pradedant nuo 20 ir baigiant virš 1000 kambarių. Apsipirkimas yra taip pat labai geras, turint gana nemažai didelių krautuvų, magazinų, kur reikia mokėti norimą kainą ir tūkst. tūkst. mažų krautuvėlių kur derėtis tai būtinas dalykas yra, pasiūlant tik trečdali prašomos sumos. Man buvo parodyta naujai statomas didžiulis sporto stadionas, kuriame įvyks sekančios Azijos tautų sporto pirmenybės. trodo, kad tai bus nepaprastai gražus ir didelis pastatas, talpinantis populiariausias čia sporto šakas.

Singapūras pasižymi ir savo charakteristišku azijatišku gyvenimu. Gatvėse gali pamatyti indus

gyvačių tramdytojus, kurie jas šokdina, taip pat visokių niekniekių apkrauti stalai vakarais varo prekybą. Idomus yra "House of Jade" kur yra laikoma amžių brangenybės, pradedant nuo Ching dinastijos ir per amžius vaizduoją gyvenimo charakteristiką turtingųjų Azijos gyventojų. Vaikams ir jaunuoliams būtinai reikia pamatyti "Tiger Balm Gardens", kur yra pavaizduota statulom, paveikslais ir iškamšom nemirštami demonai, devynagalviai slibiniai ir įvairūs pasakų gyvuliai. Taip pat labai idomus yra Jurong Parkas, kuris turi virš 50 akų ir paukščių paviljone yra apie 400 įvairių paukščių, taip pat puikių akvarijų ir kita. Labai idomūs yra valstybiniai butai, kurių vienas naujas išauga kas 35 minutės ir kuriuose gyvena vietiniai gyventojai, mokėdami už vieno kambario butą \$6.50 mėnesiui, už dviejų \$13.00 ir pan.

Singapūrą man labai vaizdžiai aprodė mano kelionių biuro "Palanga" atstovas čia. Ir tikrai būtų nuodėmė jeigu turistai vakare čia užsidarytų savo hotelyje. Vakaraus ir ypatingai naktimis čia prasideda pats gyvenimas. Žinoma ne taprasme galvojant apie naktinį gyvenimą, kaip yra įpratę galvoti europiečiai. Daugelyje vietų gatvės ir aikštės pavirsta naktį daugybe mažų virtuvėlių, restoranėlių ir valgytojų stalų. Mano vadovas nuvedė mane į vieną tokią vietą ir pradėjom valgyti ir pats nežinau ką su chopstikais, padažant įvairiausiuose sūsuose ir sriubose, nuo ko vėliau naktį jau reikėjo gerti man duotą Dr. Vinilio vaistų pilvelį sušaldyti. Tačiau čia idomu stebėti, kaip vyksta virimo procesai, kaip viskas kepama ir kaip vietiniai su malonumu valgo dūmų smardinami ir įvairių stiprių kvapų "gaiviniams". Paragavau ir indiško "murthabą", kur iš tešlos gabaliuko jis padarė laikraščio didumo blyną ir pripildė jį viskuo (vardų tai jau nežinau), kad paragavus maniau akys iš kaktos iššoks. Nežinau, bet nei Indonezų, nei malajų, nei indų maistas man neprieširdies, o tą specifinį ir vienodą sudegintos kokoso alyvos skonį ir kvapą tai jau pradėjau naktimis sapnuoti ir burnos kvapą tai ir dantų pasta neišplauna.

Be visko kas yra pigu čia, patys brangiausi dalykai yra benzinas, alkoholiniai gėrimai ir pasilinksminimai. Buvau nuvestas į gana nemažą ir čia žinomą Car Park kabaretą, kur muzika jau buvo panaši į mūsų "Pop" su gitarom ir dainininkais ir kur hostesės už šokių ir tavo užėmimą ima pinigų. Tai yra turtingųjų vieta. Taip, kiek teko šnekėti su daugeliu vietinių singapūriečių,

tai jų pasilinksminimai yra gana liūdni, palyginus su Australijos jaunuoliais. Po šešių dienų darbo vyrai eina pasi vaikščioti, pasidairyti, merginos padeda namuose, turtingesni žiūri televiziją ir tai kone viskas. Šnekėjau su keliom gražiom mano hotelyje dirbančiom merginom, kurios dirba labai sąžiningai ir visi bijopraras ti darbą, nes ji gauti yra sunku. Gavoją kada nors ištėkėti, jeigu pasitaikys geras vyras ir man, juokais pasiūlius važiuoti į Australiją, jos tik liūdnai nusišypsojo ir pasakė su mielu noru. O tai tikrai buvo gražuolės.

Vieną vakarą mane nuvedė į garsiąją "Boogie Street" kur ir yra didžiulis turgus, valgymai, virimai ir įvairiausia prekyba ir kur nuo 12-tos val. naktį vienoje nemažoje dalyje yra homoseksualistų susirinkimo vieta. Keista, kad jų daugumas yra apsirengę moteriškai ir sunku pasakyti kad tai būtų ne tikros moterys, nes tai visokių rasių, spalvų ir dydžio mišinys. Ir nieks nežino kodėl jie čia renkasi ir būna maždaug tol kol viskas biznis vyksta iki 6 val. ryto.

Keliaujant po Aziją yra būtina pamatyti ir šį Singapūro miestą, kur mokslas ir prekybiniai atsiekimai skiria senovę nuo dabarties.

EGIPTO MISLĖ...

(Atkelta iš 1 psl.)

buvo paskirtas generolas Okunevas, kuris yra priešlėktuvinės apsaugos specialistas.

To štabas teritoriją tarp Suez ir Nilo padalino į tris zonas. Pirmojoje -- nuo Suez kanalo iki 30 kilometrų į vakarus -- sutelkta 120 priešlėktuvinų raketų baterijų, kuriomis galima nušauti žemai skrendančius lėktuvus. Antroje zonoje buvo 60 raketų baterijų prieš aukštai skrendančius lėktuvus ir 300 naikintuvų. Pagaliau trečiojoje zonoje Nilo deltoje turima dar 90 raketų baterijų ir 150 naikintuvų. Tai yra efektingiausia priešlėktuvinės gyvybos sistema visame pasaulyje. Visa bėda, kad Izraelis nepuola ir praktiškai 318.000 vyrų Egipto armija jau penkeri metai kaip tūno apsikarusi vakarinėje Suez kanalo pusė-

je ir stebi kaip kitoje pusėje maudosi keletas Izraelio kareivių. Puolimui reikalingų modernių ginklų sovietai nedavė. Tų karių nepasitenkimas ir buvo pagrindinė priežastis privertusi Sadatą paprašyti sovietus išsikraustyti.

Prieš tai jis bandė sovietus įkalbėti duoti Egiptui daugiau puolamųjų ginklų, tačiau Podgornijam pastebėjo, kad, deja, arabai nemoka naudotis moderniais sovietų ginklais. Esą kas kita šiaurės vietnamiečiai, tie gavę daug mažiau ginklų, bet pasirodė kovingesni ir sumanesni.

Pagal vengrų karinį žurnalą "Nemzetkozi Szemle", kurio duomenys yra, aišku, sovietinės kilmės, Izraelis totalinės mobilizacijos atveju gali pastatyti 19 divizijų, arabų kraštai 25,5. Patrankų izraelitai turi 2.350, arabai 2.830. Tankų: izraelitai 1350, arabai 1965. Aplamai imant jėgų santykis yra 1 : 1,2 arabų naudai. Prie to reikia pridėti, kad žydai yra geresni kariai, o arabams dar trūksta ir politinės vienybės.

Pagal to straipsnio autorius: "Dėl visa to socialistinių kraštų pastangos toliau stiprinti arabų kraštų kariuomenes yra teisingos, kad... su tuo kariniu užnugariu įgalinti politinį sprendimą".

Tokia politika, aišku, negalėjo patikti arabams. Esamoje situacijoje Izraelį padaryti kokių nuolaidų gali privesti tik JAV, sumažindamos

LIETUVIŲ JAUNIMO VEIKLOS ATGARSIAI

(Atkelta iš 1 psl.)

rimtus motyvus pasmerkėti sovietų imperialistinį atentatą, įvykdytą prieštaraujant visiems žmogaus teisių įstatams".

Atskirai užvardintoje "Tarptautinis prašymas" skiltyje, yra rašoma: "Iš Jungtinių Amerikos Valstybių, savo Antarojo Pasaulinio Kongreso metu, Lietuvos Jaunimas kreipėsi į laisvo pasaulio valdytojus prašydamas teisėto moralaus solidarumo ir reikalaujamas praversti Sov. Sąjungos atžvilgiu elgesį išreiškiantį pasipiktinimą (isp. "repudio", angl. vertimas būtų "repulsion") kuriopelnytai užsitarnavo Maskvos valdžia. Kas liečia Venezuelą, buvo kraiptasi telegramomis į Valstybės Prezidentą Caldera, į Užsienio Reikalų Ministrą Calvanį ir į Venezuelos Ambasadorių prie Jungtinių Tautų".

Tolimesniame atsišau-

jam ginklų tiekimą. Tas neįmanoma prieš rinkimus, kas veda prie minties, kad Izraelis dar ilgam pasiliks 1967 metais laimėtose teritorijose. Susitarus dėl Suez kanalo atidarymo, padėtis galėtų ilgesniam stabilizuotis. Žinia, netikėtumų dar visados gali būti. Nei Sadatas, nei sovietai dar nepasakė paskutinio žodžio.

GERIAUSIAI PAILSĖSIT PER SAVO ATOSTOGAS
CAPE COD - OSTERVILLE

KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO JŪROS
PLIAŽA — GRAŽIOJE LIETUVIŠKOJE

JANSONŲ VASARVIETĖS

VILOJE

'AUDRONĖ'

87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. 02655
Tel. (Area 617) 428-8425

- Vila Audronė yra apsupta didelio pušų, beržų ir kt. dekoratyvinių medžių parku. Daug vietos poilsiui ir žaidimams.
- Erdvūs kambariai, rami ir jauki aplinkuma.
- Visai arti šiltos srovės, privatus atviros jūros pliažas (7 min. pėsčiom).
- Geras lietuviškas maistas.

Atidaro vasarą nuo BIRŽELIO 24 d. iki RUGSĖJO 15 d. ir jau DABAR priimami užsūkymai.

Kreiptis tiesiai į vilą AUDRONĖ adresu: JANSONAS — AUDRONĖ, P. O. Box 424, OSTERVILLE, MASS. 02655. Tel. (Area 617) 428-8425.

Visi maloniai kviečiami atvykti į šią gražiausią ir didžiausią Cape Cod žalmynuos paskendusią lietuvišką pajūrio vilą.

Kristijono Donelaičio Lituanistinių Mokyklų Skyrių ir Klasių Globėjos, iš kairės sėdi: Aldona Kirklienė -- vaikų darželis, Ema Jaronienė -- IIB sk., Rūta Chiapetta -- parengimų vadovė, Sofija Kunstmanienė -- VIII B kl., Judita Raziūnienė -- III sk., Antroje eilėje iš kairės: Jūta Bakaitienė -- V B sk., Regina Petraitienė -- VI sk., Irena Rimavičienė -- VIII A kl., Rūta Grauzienienė -- V B kl., Nerutė Gaižutienė -- IV B sk., Nuotraukoje trūksta: Rimos Reklaitienė -- I sk., Zinos Pocienė -- II A sk., Aldonos Daukienė -- IV A sk., Vidos Meiluvienė -- V A sk., Laimos Aleksienė -- V A kl., Aldonos Andronienė -- VI kl., Danutės Vakarienė -- VII kl.

V. Noreikos nuotrauka

kimo tekste yra išsamiai aprašoma 1941 metų šuikilimas, partizanų ilgametės kovos ir 30.000 partizanų žuvimas tose kovose; yra minimi Brazinskų Simo Kudirkos ir Simokaičių bėgimo atvejai, ir kunigų Šeškevičiaus, Zdebskio ir Bubnio bylos. "Šių faktų akivaizdoje, sovietų cinizmas su kuriuo jie tvirtina, kad Lietuva savo noru įsijungė į Sovietų Sąjungą tėra gerai žinomas Maskvos imperializmo šablonas ir liudija sovietų absoliutų neatsižvelgimą į politinį garbingumą, į teisybę ir tautų laisvės principą. Rusų cinizmą iliustruoja jų bandymas sušaukti Europos Saugumo Konferenciją, kuriai reikia atsakyti pačiu energingiausiu pasipriešinimu rusų bandymams tarptautinėje plotmėje išgauti Lietuvos prijungimo pripažinimą".

"Demokratinė Venezuela" -- tęsia venezueliečio Martinez Suarez redaguotas atsišaukimas -- "ir visa Amerika, pasmerkia sovietų kolonializmą, ir primena, kad šioje valandoje, kai lietuvių jaunimas duodapasauiui drąsos ir pasiaukojimo pavyzdį kovojant prieš ginkluotą Sovietų Rusijos intervencionizmą, visų demokratinės santvarkos rėmėjų pareiga yra remti veiksmus viešai pasmerkiančius Lietuvą pavergusią imperializmo jėgas".

Užbaigiama sekančiais žodžiais: "Šis Tarptautinis Demokratinių tautų Komitetas" (CIPDEM) atsišaukia į visas laisvas Amerikos sąžines, prašydamas solidarizuotis su užsipelnusiu lietuvių jaunimu kurs be ginklų stojo į kovą su komunistiniu užpuoliku". Pasirašo CIPDEM Vyr. Valdybos nariai: Lic. Felix Martinez Suarez, CIPDEM Pirmininkas (Venezuela), A. Jovanovic (Rusija), Dr. Vl. Vencus (Lietuva), Dr. V. Slama (Čekoslovakija), Dr. F. Zubr (Lenkija), M. Mendez Fonseca (Portugalija), Dr. P. de Vlardar (Vengrija), Dr. V. Darkin (Rusija), Dr. M. Negodnov (Rusija), prof. Fl. Perez Perez (Ispanija), prof. L. Lazar (Vengrija), Dr. A. Alvarez (Cuba), prof. I. Ebersteins (Latvija), R. Chirkovic (Serbija), G. Hrycyk (Ukraina), dr. F. Pensicnik (Kroatija), N. Lys Martinez (Venezuela), S. Halir (Čekoslovakija), R. Fontanilla Roig (Cuba), C. Llano (Ispanija).

Šio straipsnio plotmėje, lietuviai reiškia ypatingą padėką CIPDEM pirmininkui Lic. Felix Martinez Suarez, kurio iniciatyva šis bendras visų tautybių pasisakymas lietuvių atžvilgiu buvo įmanomas ir kurio surinktų lėšų dėka toks visuotinis pareiškimas pasiekė plačiąją Venezuelos visuomenę. Nemažesnę padėką norime išreikšti CIPDEM sąstate dalyvaujančių tautybių atstovams, tinkamai supratęsiems principą, kad jungtyje glūdi jėga (jsr)

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: (216) 431-6344

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N, VILTIS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA IŠEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSKIRO
NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIORA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAMIS PRASANT • PAVARDE PASIRASYTI
STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREISKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

APIE TRUMPAPROČIUS, BET ILGALIEŽUVIUS...

Ryšy su tragiškiausiais lietuvių istorijoje reiškiniais -- susideginimais idėjos vardu -- pirmasias dienas okupantas ir jo kvislingai buvo pametę galvas. Reikėjo atrasti įvykiams definicijas. Romui Kalantai atrado bematant: tai ligos pasekmė, tai narkotikai. Nesunkiai atrado definicijas riaušėms: tai chuli-ganai!

Rusijos intelektualai visi, sovietine definicija einant, yra bepročiai išdavikai, netgi buvę Hitlerizmo edeptai. Simas Kudirka, kaip žinome, "pavogė" sovietinius rublius. Bet, teismo proceso metu prokuroras "užmiršo" kaltinti Simą už rublių "vagystę"!

Definicijas sovietai ištraukia kaip geras magikas tris zuikius iš vieno tuščio cilindro. Kitas dalykas, ar laisvasis pasaulis priima tuos žulikiškius šmeižtus už tikrą pinigą. Laisvojo pasaulio skepticizmas jau pakankamai brandus: sovietinius šmeižtus atmeta ir su jais nesiskaito. Gal tik "Vilnius" ir "Laisvės" senukai, be paskaitų tik lietuviškai, tiki savo andruliams, mizaroms ir bimboms... Ir tai nevisi.

Maskviniai - vilniškė propagandinė mašinerija tačiau, jau ima atsipeikėti ir fabrikuoti savo "made in USSR" dažą. Tai pradėtas platinti išeivijoje gandas, kad susideginimai įvykę tik dėl to, kad... išeivija tuos susideginimus išprovokavusi!

Tai, esą, "vaduotojiškoji" išeivija atsakinga dėl protesto idėjos vardu susideginimų ok. Lietuvoje. Krokodilo ašaromis jau verkšlenama, kad tai išeivija ištūmė į liepsnas žūti idėjos vardu pasiaukojusius lietuvičius.

Ta "teorija" stengiamasi užkrėsti, kaip planuojama, bolšvikine terminologija, jiems užsiangažavusius tikėti "liberalus". Nėra abejonės, kad gal netrukus mes išgirsime tos "teorijos" at rūgas kai kurioje išeivijoje spaudoje. Trumpapročiai, kurie kartos tą "teoriją" dažnai turi ilgus liežuvičius!

Gyvenimo realybe, laisvės kovų tikroviškumas, žygdarbių išradin-gumas ir tyras angažavimasis pasiaukojimui rodo, kad ši maskvinė - vilniškė "teorija" yra pigus propagandinis fabrikatas. Susideginimo pasiaukojimai seniai žinomi pačioje Rusijoje. Pastaroju metu čia minimi

Vietnamo ir Prahos susideginimo liepsnos. Šio pasiaukojimo efektas ir skausmas, tur būt, visad lydės tuos idealistus, kurie protestą pareiškia ne Kęslu prieš kitą gyvybę, bet savo gyvybės kaina. Tai aukščiausios gradacijos žygdarbis. Pasaulis dar netaip atbukęs. Tai mes regime iš įvykių ok. Lietuvoje. Tų susideginimų liepsnas pamatė, pilna žodžio prasme, visas pasaulis.

Savo metu pasaulis buvo kurčias laisvės kovotojų sūviams ir aukoms. Tos aukos, tačiau, atgyja dabar pasaulio sąžinėje. Susideginusių liepsnos priverčia pasaulį prisiminti laisvės kovotojų epopėją, kovų dėl tikėjimo laisvės žygius... Ne nuotabu, kad sovietinė propagandinė mašinerija skuba sugalvoti "teoriją", degraduojančią herojus į kaž kokios fantastiškos įtakos automatus.

Tą "teoriją" sekant, gal būt ir Simą Kudirką privertė bėgti "vaduotojišką išeiviją". Ir Brązinskus? Ir 17,000 tikinčiųjų rašėsi, siuntė peti-ciją, dėl "vaduotojiškos išeivijos" įtakojimo. Ir garsios kunigų kalbos teismo salėse irgi pavaldžios tai "teorijai"?

Pagal šią "bekonfliktiškumo teoriją" laisvės siekio ir protesto dėl laisvės aukų nereikia, nes... tauta bus dar smarkiau persekiojama! Tai primena "teoriją", paskelbtą paskutiniame posėdyje prezidentūroje, sovietinės militarinės invazijos akivaizdoje: nesipriešinkime, nepaleiskime nė simbolinio sūvio, nes nuo karo veiksmų nukentės Lietuvos žemės ūkis, ekonomika ir puikiai klestinčios pieninės!

"Bekonfliktiškumo teorija" visiškai nepriimtina laisvajam pasauliui, nes čia pakankamai su-tvirtėjo skepticizmas ir išvalga iš sovietinę realybę.

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ

Mūsų tėvai, palikdami Lietuvos kraštą, nepaliko pačios Lietuvos

Aleksandro Mičiudo paskaita, skaityta II PLJK jaunimo stovykloje Romuvoje.

(Tęsinys iš Nr.59)

Yra ir kitų priežasčių, kodėl ne visi jaunuoliai įsijungia į lietuvišką veikimą. Didžiausioji išeivijos liga -- nutautėjimas, negailestingai graužia lietuvių šaknis. Esama ir tėvų apsilaidymo. Kaip taisyklė, tėvų apsilaidymas reiškia vaikų apsilaidimą. Jeigu tėvams rūpi tiksliai ieškoti geresnio gyvenimo: turto, garbės, vedybų svetimtaučių tarpe, ar įtakingesnių draugų, tuomet sunku jaunimui ieškoti lietuviškos dvasios. Gyvenimas svetimame krašte atima savo duoklę. Jei mūsų tėvai prisimena Lietuvos gamtą, tuos gražiuosius miškus ir ežerus, tuos ramius plaukiančius debesėlius, jų vaikams jau atsitema tiksliai svetimo didmiesčio gatvės, svetimtaučius draugus, svetimą mokyklą ir kalbą.

Pagal visu savo gyvenimu įsijungia į naujo svetimo krašto gyvenimą tampanti jo ateities galimybių kraštu. Žinoma, svetimai tautai visiškai atiduotas vaikas nėra dėl to kaltas. Kol žmogus nėra subrendęs, tol nėra atsakingas. Bet už vaikus yra atsakingi tėvai. Vaikų nutautimo kaltę krenta tėvams. Kaip taisyklė, jei tėvams rūpi tautinis vaikų auklėjimas, vaikai lieka lietuviški. Tačiau subrendę vaikai, turintys jausti nutautėjimo kaltę. Matydamas tėvus nepasirūpinusius jį išauklėti savo tautos dvasioje, jisai ir pats gali rasti kelią. Nei tėvų kalbos nemokėjimas, nei jos istorijos nepažinimas, nei nutraukimas ryšių su tautiečiais neleidžia nekaltam jaustis, nes ir suaugusiam galima ir tėvų kalbą išmokyti, ir tauton įsijungti. Dar didesnė nelaimė, kada tėvai bando įtikinti savus ir svetimus, kad okupacija nėra okupacija ir kad sovietinis priešas nėra priešas. Deja, turime ir tokių savo tarpe (ir jie pasireiškia lietuviškoje spaudoje). Ir čia sena taisyklė galioja: kokie tėvai, tokie ir vaikai... Jaunimas yra pirmiausia mūsų dvasios veidrodys: mūsų patriotizmo, mūsų tautinės atsakomybės ir mūsų tautinės moralės.

Mes galime naujame

krašte gerai "įsikurti", gražioose namuose gyventi, puikiais automobiliais važinėti ir tapti garbingais tos šalies piliečiais. Bet jeigu neišau-ginsime savo vaikų lietuvišiais, nelaimėje paliktos tautos atžvilgiu mes tapsime apgailėtiniais apsilaidėliais, ar tiesiog dezertyrais. Šiam negarbingam vardui išvengti tėra vienas kelias: statyti lietuvišką vaikų auklėjimą aukščiau pinigų ar asmeninių patogumų.

Kartoju Juozo Girniaus žodžius: "Palikdami Lietuvos kraštą, dar ne palikome pačios Lietuvos. Pareiga mylėti savo tautą nei sumažėja nei atkrenta dėl atsidūrimo svetur. O kas svetur atsidūręs miršta savo tautai, tas krašto palikimą paverčia tautos išdavimu".

Galima būtų tvirtinti, jog didelė dalimi lietuvių išeivijos išlaikymas yra susijęs su lietuvių kalbos išlaikymu. Kodėl? Kalba yra pats brangiausias tautos turtas. Žmogus jos pagalba žengia į pasaulį ir taip atkuria pasaulį savyje. Kalbos reikšmė yra lyg raktas: jis yra būtinas įrankis, jei norima pasiekti kas juo užrakinta. Lietuvių kalba jaunimui atveria kelią į tautos dvasinius lobius. Jei tauta nori pasilikti ištikimą sau, ji pirmiausia turi pasilikti ištikimą savo kalbai.

Iš to seka, kad kiekvienas, kuris perima svetimą kalbą, kartupereina į svetimą jo prigimčiai pasaulį. Jame jis neprabils visa savo siela. Dėl to jūs, jaunime, turite suprasti ir giliai vertinti lietuvių kalbos mylėtojų, profesorius Eretos žodžius, kad "dingimas svetimos kalbos jūroje reiškia ne ką kitą, kaip atsakymą nuo tautinio kultūros darbo iš viso".

Akivaizdoje šio pavojaus vėl didelį aktualumą įgauna Daukšos jauprieš 350 metų išreikštas įspėjimas bei raginimas: "Ne žemės derlingumu, ne drabužių įvairumu, ne šalies gražumu.... gyvuoja tautos, bet išlaikymu bei vartojimu savo kalbos... Sunaikink ją -- atsimi gyvybę ir garbę".

I pavojų netekti savo kalbos ir tuo pačiu netekti "gyvybės ir garbės" patenka kiekviena emi-

gracija. Todėl mes turime gelbėti savo kalbą, jei norime gelbėti savo kultūrą. Juk negalima užmiršti, kad mes anksčiau ar vėliau savo darbo vaisius galėsime parnešti Lietuvon. Tačiau tai bus galima, jei mus visus jungs ta pati kalba.

Politine prasme, mūsų svarbiausias uždavinys yra gyventi Lietuvai: ne su okupantu koegzistuoti, o egzistuoti lietuvių tautai. Mes esame reikalingi tautos, o lietuvių tauta yra reikalinga kiekvieno mūsų.

Okupantui mes, lietuviai, esame nereikalingi, bet mes esame reikalingi lietuvių tautai. Šiandien esame tautai reikalingi jos laisvės kovoje. Tai žūtbūtinė kova.

Paveręs valstybę, priešas siekia sunaikinti ir pačią tautą. Nors ir didelio atsparumo rodo tauta, tai negali sustabdyti krašto kolonizacijos maskoliais, sklaidymo po Rusijos plotus. Toliau mišrios vedybos, ir žmogaus demoralizacija, kurią vykdo sovietinė gyvenimo sistema, verčianti nuolat veidmainiauti, nieku nepasitikėti ir iš teroro laisvintis alkoholiu. Lietuvoje daugelis nuo pat vaikystės yra nuodijami sovietinės propagandos melo. Vis labiau reikia didelės dvasinės jėgos išlikti nepa-lūžusiems. Pagrindinė tautos kova vyksta ne čia, o krašte. Bet tautai lygiai svarbu, kiek mes čia atliekame jai pareigas ir kas su mumis pačiais darosi. Kad pavergtos Lietuvos jaunimas kovoja ir savo pareigą atlieka -- tą visi žinome. Kaip žaibas mus pasiekė žinia apie Romo Kalantos ir kito jau nuolio susideginimą.

Pagalvokite: laisvės nematęs Lietuvos jaunimas reikalauja Lietuvai laisvės! Jis miršta ir eina į kalėjimus ir į Sibirą už savo tautą. Mes esame jų broliai ir jų testamentą vykdytojai. Laisva-jame pasaulyje ypačiai svarbu liudyti lietuvių tautos valią, ir šiam uždaviniui atlikti esame mobilizuoti visi be išimties. Kovodami už savo pavergtą kraštą tuo pačiu vykdomė istorinę laisvės šauklių misiją visam laisvajam pasauliui... Kovojame už taiką, kurioj visi būtų laisvi!

Iš šių minčių pluošto seka sekančios išvados: didžiausias lietuvių išeivijos tautos priešas yra sąmoningas krašto išdavimas, tarnaujant okupantui ir nutautėjimas, kuris negailestingai ir sistematingai graužia lietuvių tautos šaknis išeivijoje. Stipriausias ginklas kovoje prieš nutautėjimą yra tautinis susipratimas, pajutimas tautinės misijos, o jis pirmiausia reiškiasi įsijungimu į kovą už Lietuvos išlaisvinimą ir lietuvių tautos gyvybės išlaikymą. Kalba turėtų būti mūsų gyvas ryšis ir mūsų veiklos pagrindas. Kaip geriau išlaikyti išeivijoje kalbą, kaip jos išmokyti -- visa tai jūs turėtumėte apsvaistinti ir surasti praktišką kelią šiam tikslui įgyvendinti. Jaunimas turi būti pasiruošęs įsijungti į lietuviškas institucijas ir evoliucijos keliu palaipsniui užimti vadovybės postus. Jas reikia moderninti, pritaikinti laiko reikalavimams, padaryti jaukias ir patrauklias ateities kartoms. Lietuvis neturi vengti išeivijos. Jisai turi įsijungti į išeivijos gyvenimą visu savo talentu, bet visuomet neužmiršti, kad jis išėjo iš lietuvių tautos ir jai priklauso. Jaunimas turi naudoti visą savo įtaką svetimoje aplinkoje, kad durys laisvinimo darbui būtų mums visiems plačiai atveriamos. Didžiūkimės lietuvių kilmę!

Lietuviais esame mes gimę, lietuviais turime ir būti! Tikrasis vienybės pagrindas yra tautinis broliškumas. Visi esame ir turime būti tarp savęs broliai, nes kiekviename mūsų yra įsikūnijusi Lietuva. Kaip teisingai Dr. Juozas Girnias sako: "Lietuva -- tai mes visi. Kiekvienas lietuvis savotiškai atstovauja pačiai Lietuvai. Ir todėl mylėti Lietuvą -- tai mylėti lietuvičius, visus ir kiekvieną. Lietuvos meilė neatsiskiria nuo lietuvių meilės. Patriotizmas mus visus įpareigoja broliškai tarpusavio meilei". Be to, turime būti solidarūs, turime būti kritiškai ir smerkti ydas ir klaidas savo tarpe, jas atsitaistyti, dirbti išvien. Ne tarp savęs varžytis, bet vienas kitam padėti, nes vieno laimėjimas yra visų laimėjimas.

Baigdamas, noriu skatinti jaunimą į lietuviškąją kūrybingumą. Mes turime visus kūrybos laimėjimus skirti Lietuvai. Juk Lietuva yra ne vien kraštas, ne vien žmonės ar istorija, bet ir jos kultūra.

JAUNIME, tavo rankose yra lietuvių tautos gyvybė ir jos ateities. Mes, vyresnieji, tikime į Tavo idealizmą. Išeivija laukia naujų vadų, naujų Lietuvos laisvės kovūnų. Ir Lietuvoje pasiliekęs kovojantis jaunimas nori didžiuliais jumis ir jūsų darbais savo žemei.

Šis kongresas turi iš naujo įžiebtį pasaulyje drąsą kovai už laisvę. Tegul Lietuvos jaunimo sudėtos aukos ant tautos aukuro paskatina jus naujai ryžtis padėti atlikti didįjį tautos laisvės uždavinį.

(Nukelta į 4 psl.)

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKAS

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

Kr. Donelaičio lit. mokyklos VIII A klasė su klasės auklėtoja mokytoja Danute Bindokiene, V. Noreikos nuotrauka

KNYGA APIE N. LIETUVOS ŽEMĖS ŪKIO GAMYBOS KOOPERACIJĄ

M. SARGENIS

Šiomet Londone pasirodė nauja lietuviška knyga, pavadinta "Žemės ūkio gamybinė kooperacija nepriklausomoje Lietuvoje 1920-1940". Tai kolektyvinis darbas. Knygos leidėjai išangojėtaip pasisako: "Leidiny pasirodė "Pienocentro" darbuotojų pastangomis ir lėšomis. Pagrindinė knygos paruošimo darbų našta yra pakėlęs leidinio iniciatorius, buvęs "Pienocentro" valdybos pirmininkas ir vyriausiasis direktorius Jonas Glemža. Knyga leidžiama lietuvių kalba. Tačiau atskirai bus paruošti anglų ir vokiečių kalbomis platūs pagrindinių žinių ir statistinių duomenų konspektai, kurie kartu su knyga bus paskleisti visose viešosiose ir mokslo įstaigų bibliotekose pasaulyje".

Kaip matome, šios knygos iniciatorius, bendradarbių ir lėšų organizatorius yra Jonas Glemža. Jis šiemet atšventė 85 m. amžiaus sukaktu-

Mūsų tėvai...

(Atkelta iš 3 psl.)

Būkime verti Simono Kudirkos pavyzdžio. Būkime verti Lietuvos katalikų kančios. Būkime verti Brazinskų ir Simokaičių pasiaukojimo. Būkime verti R. Kalantos kraujo aukos ir jo gyvybės, kurią dar neseniai palydėjo kitos heroiškos gyvybės aukos, ir tūkstančiai sukilusių Lietuvos jaunuolių, kurie ir šiandien kenčia kalėjimuose ir kurių likimas yra nežinomas.

Ne tik Katalikų Bažnyčios, bet ir mūsų tautos gyvenime galioja trys didieji aktai: tikėjimas, viltis ir meilė. Jie atsispindi mūsų Tautos Himne. Tikėdami Lietuvos istoriniu pasaulimu, tvirtai tikime į jos prisikėlimą. Gyvenkime viltimi, kad vieningoje kovoje devynialvis raudonasis slibinas bus nugalėtas. Ir dekimė meile Lietuvai, lietuvių tautai ir viskam, kas lietuviška. "Jaunimo darbas ir širdis -- lietuvių tautos ateitis".

Tegyvuoją pasaulio lietuvių jaunimas! Tegyvuoją laisva LIETUVA!

ves. Nežiūrint gražaus amžiaus, jis ir šiandien yra judrus visuomenininkas, "Labdaros" pirmininkas, Baltų Tarybos narys, buvęs VLIKo vykdomosios Tarybos pirmininkas. Jis yra ir produktyviausias šios knygos autorius, nors ir kiti bendradarbiai yra atidavę nemažą duoklę šiai knygai.

Teisingai knygos išangoje pažymima, kad "po pirmojo pasaulinio karo atgavęs nepriklausomybę, lietuvis juk darė didelę kultūrinę ir ekonominę pažangą. Sumanumu, ištverme ir atkakliu darbu jis iškėlė savo kraštą į priešakines kultūrinio pasaulio eiles". Nupelnytai reiškiamą pagarbą Lietuvos ūkininkui, kuris išsaugojo lietuvių kalbą, dainą, papročius ir savitą charakterį. Gal būt, didžiausia pagalba atiduotina lietuvių ūkininkui, motinai, kuri buvo lietuviybės pagrindas. Pagarba ir Lietuvos darbininkams, kurie pūsletomis rankomis gamino žemės ūkio gėrybes, uoliai talkininkaudami ūkininkams.

Ilgiausias knygos straipsnis -- istorinė Lietuvos žemės ūkio raidos apžvalga -- yra paruoštas specialisto, agronomijos daktaro Vlado Bublino. Jis sudaro beveik pusę knygos, apie 83 puslapius. Jame autorius Lietuvos žemės ūkio pažangą taip apibūdina: "Taupus, sumanus ir prie visokių sunkmečių

pripratęs Lietuvos ūkininkas ir krizės laikotarpiu nepalūžo. Kainų kritimui kompensuoti jis didino žemės ūkio gamybą. Tuo laikotarpiu nepaprastai išaugo žemės ūkio produktų gamyba ir jų eksportas. Sviesto eksportas 1929 - 1939 m. metų laikotarpiu padidėjo apie 8,5 karto, mėsos daugiau kaip 3 kartus, linų pluošto ir kiaušinių apie pusantro karto, o grūdų daugiau kaip 10 kartų. Taip rodo laisvosios Lietuvos ūkininko darbštumą ir krašto gamybinių pajėgumą" (Žr. 80 psl.).

Antrosios knygos dalies turinį sudaro: apie žemės ūkio draugijų sąjungą "Gamintoją" (97-102 psl.) iš Jono Fledžinsko straipsnių, apie "Pienocentrą" (107-119 psl.) J. Glemžą, apie pienui pastatus, įrengimus ir jų aprūpinimą (120-128 psl.) dipl. ekon. Kazys Šeštokas, apie sviesto eksportą (130-145 psl.) J. Strazdas, apie kiaušinių prekybą, kitų produktų gamybą ir jų realizavimą (145-157 psl.) J. Glemžą, apie vidaus rinkos aprūpinimą (158-162 psl.) J. Glemžą ir A. Reventas, apie Vilniaus srities pieno ūkį ir pienines (163-166 psl.) ir apie akcinę bendrovę "Maistą" (167-184 psl.) L. Giriūnas, apie akcinę bendrovę "Maistą" (167-184 psl.) L. Giriūnas, apie akcinę bendrovę "Lietuvos cukrų" (184-191) -- autorius nepažymėtas, apie linų ūkio kooperaciją (192-199

psl.) dipl. agr. P. Rudinskas, apie akc. b. "Lietuvos Muilą" (200-202 psl.) J. Glemžą, apie akc. b. "Sodybą" (203-212 psl.) J. Glemžą, apie akc. b. "Valgį" (213-216) J. Glemžą ir A. Reventas, apie Lietuvos Baltijos Lloyd ir Baltijos Transporto bendroves (217-226 psl.) Leonardas Dargis, apie "Kooperaciją" ir L. Kooperatyvų Tarybą (227-235 psl.) J. Glemžą ir J. Vilkaitis, apie L. Kooperatininkų Draugiją (236-238 psl.) K. Šeštokas, apie spaudos darbininkų kooperatinę bendrovę "Raide" (239-243 psl.) J. Glemžą ir J. Vilkaitis ir apie kooperatyvą "Stalių" (244-246 psl.) J. Strazdas.

Iš šių straipsnių išryškėja visokeriopa nepriklausomos Lietuvos žemės ūkio, jo gaminių, kooperacijos pažanga. Per 13 veiklos metų nepriklausomoje Lietuvoje "Pienocentras" sviesto eksportą padidino 31 kartą. "Jei pasauliniai įvykiai tos veiklos nebūtų sustabdę, Lietuvos sviesto eksportas ir toliau būtų smarkiai didėjęs, nes pieno ūkio galimūmams Lietuvoje dar nebuvo išnaudoti". (Žr. 132 psl.) 1939 m. visose Lietuvos eksporto pajamose pieno produktai sudarė 20%. "Mais-to bendrovė 1939 m. eksportavo už 69,8 mil. litų, t.y. apie 90% Lietuvos gyvulių ir mėsos eksporto ir 25% viso tų metų eksporto vertės.

Visą žemės ūkį, jo pažangą, visas šias ūkines kooperatyvines organizacijas sugriovė, uždarė ir nusavino bolševikinė 1940 m. okupacija. Naciai tik pasinaudojo kai kuriais bolševikų įstatymais ir išnaudojo Lietuvos ūkį daugiau 4 metus.

Knygos pabaigoje yra pateiktos autorių ir redaktorių biografijos (247-257 psl.)

Ši knyga bus naudinga ne tik kiekvienam Lietuvos žemės ūkio specialistui, kaip mokslinė medžiaga, jo mėgėjui, bet ir kiekvienam lietuviui, kuris domisi mūsų nepriklausomo gyvenimo raida ir pažanga.

Knyga, yra, palyginti, gana brangi: kietais viršeliais 10 dolerių, o minkštais -- 9,50 dol., tačiau leidėjai iš surinktų pinigų nori išleisti anglų ir vokiečių kalbomis šios knygos konspektus pasaulio bibliotekoms. Užsakyti: Mr. J. Glemža, 7262 Hirsau, Conventrain 33. W. Germany. Užsakant 5

J. GRAUDA

Labdaros reforma

įvairios labdaringos reformos yra siūlomos. Jos įvairios, įdomios ir patrauklios. Svarbu, kad jos būtų parankios ir praktiškos.

Visų pirma, atrodo, gerai sutvarkyta labdaros sistema šelpianti administraciją. Atlyginimai pūkūs ir turi tendenciją didėti. Kiekvienas individas nori valgyti ir gerti. Šiems poreikiams tenkinti pareiškiniui prasimano įvairius mokesčius. Pastovios pajamos gaunamos iš tų, kas pamėgo plūsti dienų dienomis savo darbotvietėse. Iš tokių individų pajamų įmanoma apmokėti labdaringas algas administracijai, nes administracija gerai tvarko dirbančiųjų įplaukas savo žinioje, žino, kur paspausti, kokį nuosimtį nukirsti iš pajamų, kokią palikti plūšančiam individui vegetuoti diena iš dienos...

Labdaros problema, kiek tai liečia administracijai skiriamą labdarą, iš viso nėra problema. Dailyskas stovi ant gerų bėgių. Kas dirba, tas duoda. Kas apskaičiuoja dirbančiojo pajamas, gyvena iš jo pajamų dalies.

Labdaros problema sunkėja, susidūrus su visuomenės dalimi, kuri nedirba, bet egzistencijos poreikiams reikalinga pinigų. Ta visuomenės dalis, kaip ir administracija, nori valgyti ir gerti. Tam tikra gyvenimo filosofija šiai, nedirbančiai visuomenės daliai, netalkina ir neragina skubėti į darbotvietes ir plūsti ten dienų dienomis. Humanizmo sumetimais neįmanoma tos visuomenės dalies palikti be labdaros globos, be valgio ir gėrimo. To dėl čia plati dirva sumanymams, planams ir reformoms.

Vargio ir gėrimo parūpinimas, atrodo, galėtų būti įgyvendintas be reklaminių fanfarų, be triukšmo ir muštynių. Tiesiog idiliškai šeimyniškai.

Prie kiekvieno dirbančiojo individo reikia priskirti, prikabinti nedirbantįjį individą. Dirbantysis privalo rūpintis savo nedirbančiuoju, duoti jam valgyti ir gerti, o reikaliui esant ir pakankamus kišenpinigius. Daugiau uždirbantis, savaime humaniškai aišku, turės maitinti daugiau nedirbančiųjų individų, kuriems gyvenimo filosofija neleidžia terliotis su triūsų darbotvietėse.

Tokia labdaros reforma, atremta humanizmu, jau arta.

iki 10 eg., duodama 20% nuolaidos, o užsakant 10 ir daugiau egz. -- 30% nuolaidos.

SPAUDOS KONFERENCIJA BRIUSELYJE APIE PADĖTĮ OK. LIETUVOJE

Tarptautinės Jaun. Krikščionių Demokratų Unijos iniciatyva, Briuselyje birželio mėn. 21 d. buvo suorganizuota spaudos konferencija apie padėtį okupuotoje Lietuvoje. Pranešėju buvo pakviestas inž. A. Venskų -- Europos Lietuvių Krikščionių Demokratų Tarybos pirmininkas.

Pranešimo įžangoje buvo trumpai paliesta Lietuvos istorija, toliau -- 1. Lietuvos-Sovietų Sąjungos sutartys, sudarytos Nepriklausomybės laikais (tarp kurių ypatingai buvo pabrėžtas agresoriaus definicijos tarpvalstybinis susitarimas, pasirašytas 1933 m. Londone). 2. Lietuvos partizanų kovos. 3. Religijos persekiojimas (kunigų A. Šeškevičiaus, P. Bubnio ir J. Zdebskio bylos bei jų pareiškimai teisme, 17,050 lietuvių katalikų memorandumas). 4. S. Kudirkos, V. Simokaičio ir Brazinskų dramos. 5. Šių metų gegužės-birželio mėn. įvykiai Lietuvoje (Kalanotos, Stonio auka -- susideginimas ir neramumai, reikalaujant kraštui laisvės).

Po pranešimo buvo labai gausu įvairių klausimų, liečiančių dabartinę Lietuvos padėtį, į kuriuos A. Venskų išsamiai atsakė.

Be pačių organizatorių, spaudos konferencijoje dalyvavo visa eilė žymių belgų žurnalistų ir Briuselyje akredituotų užsienio spau-

dos atstovų, taip pat Belgijos televizijos žurnalistai ir spaudos agentūra "Belga".

Po spaudos konferencijos įvyko priėmimas, kurį suorganizavo belgų vyriausybės narys min. Alfred Califice. Apsilankė žymūs Belgijos politikai, jv. tarptautinių organizacijų bei institucijų nariai, spaudos atstovai ir konferencijos organizatoriai. Taip pat šio priėmimo metu buvo daug užklausimų, ypatingai paskutiniųjų įvykių okupuotoje Lietuvoje klausimais.

MACHINISTS

For small cutting indexable tool manufacturer.

MILLING MACHINE OPERATORS
ENGINE LATHE OPERATORS
INSPECTORS

also
RADIAL DRILL OPERATOR

Apply to

FUTURMILL INC.

11929 Abbey Rd.

North Royalton, Ohio

An Equal Opportunity Employer

(59-61)

WANTED AT ONCE

HYDROTOLL OPERATORS

Experienced, work on die cast dies, air conditioned shop, overtime and benefits.

CUYAHOGA INDUSTRIES

17920 S. Waterloo

216-481-3040

(58-64)

DRIVERS

Qualified to run on company equipment

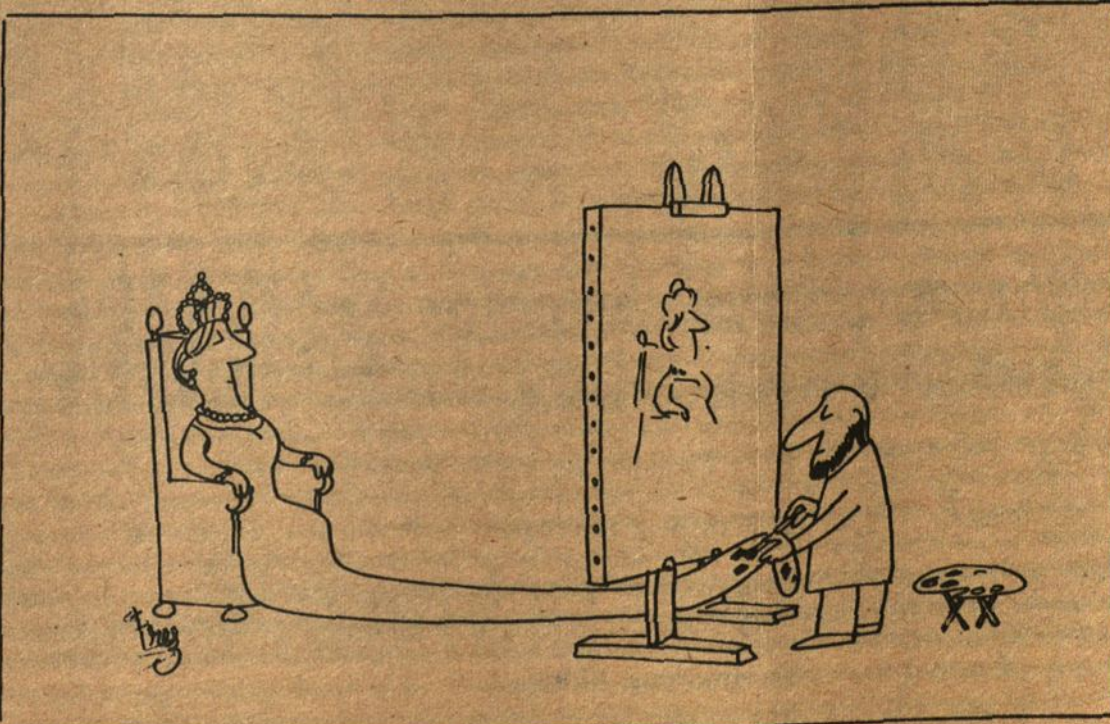
also

TRUCK CONTRACTORS

48-State operation, two qualified drivers. '69 or newer cab over twin screw diesel tractors. Pay 75 pct. Weekly settlements. Van type trailers furnished. Contractors earning up to \$55,000 to \$65,000 annually. Contact

MIDWESTERN EXPRESS, INC., Ft. Scott, Kansas, (316) 223-2866.

(53-62)

Be žodžių...

KŪRYBA IR MOKSLAS

Mr. Smithui reikalinga ENCYCLOPEDIA LITUANICA

Redaktorius Mr. Smith reikalingas Encyclopedija Lituanica Washington, Monsieur Pompadur reikalingas E.L. Paryžiuje, Herr Vasistdas -- Bonnoje, Signor Maltini -- Romoje ir Šimuko (nežinau, kaip japoniškai "ponas") Tokio...

Lietuvos vardas vis labiau išsiviečia į tarptautinę sąmonę. Brazinskių (tėvo ir sūnaus), Simokaičių (vyro ir žmonos) ir Kudirkos bėgusių į laisvę vardai, dabar susideginusių Romo Kalantos, nežinomo vardo jaunuolio susideginusio Varėnoje, paskutinėm dienom susideginusio Andriuskevičiaus ir mėginusio susideginti Zalčiausko vardai ugningą bangą nubangavo per visą pasaulį, pažadindami viešąją opinią, išskeldami Lietuvos, kaip pirmosios eilės kovojančios už Laisvę tautos vardą, pasiekdami pro Kremliaus mūrus raudonosios imperijos viešpačius ir sukeldami viltį po pasaulį išblaškytiems lietuviams, kad vergijos replės lietuviams neužgniaužė Laisvės troškimo. Mes dar nežinome, kokiomis priemonėmis Kremlius atsilieps į lietuvių tautos per ugnį pareikštą protestą ir Laisvės troškimą, bet mes jau ir šiandien galime pasakyti, jog paskutinieji įvykiai Lietuvoje demaskuoja (pavartojant raudonosios propagandos terminą) ir, sakyčiau, paverčia niekais maskolių melo persunktus tvirtinimus apie raudonosios imperijos tautų "brolų" ir sudaro galvosūkį raudoniesiems viešpačiams, kaip sustabdyti lietuvių tautos ugningą porvį į Laisvę.

Aš čia tyčia priminiuos tuos faktus norėdamas iš kelti aikštėn tą mintį, kad jei žmogus ar tauta prasiveržia vienoje ar kitoje srityje į pirmas eiles, tai publika nori daugiau apie tai sužinoti, o tam reikia turėti informacijos šaltinių. Taigi, jei redaktoriai Washington, Paryžiuje, Londone, Bonnoje, Romoje ir Tokio išgirsta apie įvykius Lietuvoje, šiuo atveju apie jaunuolių susideginimus ir riaušes Kaune, tai jie nori savo skaitytojus painformuoti ne tik apie susideginimo ir riaušių faktą, bet ir aplamai apie pačią tautą, kur tatau vyksta, o jei jieneturi po ranka šaltinių, tai kaip jie tatau gali padaryti? Be abejo, be E.L. esama ir kitų šaltinių, bet kas dirba spaudos darbą, tai labai gerai žino, jog tokiais atvejais enciklopedinių šaltinių niekas negali atstoti ir negali atstoti dėl to, kad tik jie gali duoti pilną informacinį foną apie tą tautą, kur įvykiai dedasi.

Anksčiau mes gaudydavome ir persispausdinavome iš svetimos spaudos žinutes apie Lie-

VYT. ALANTAS

tuvą džiaugdamiesi, kad buvo paminėtas mūsų krašto vardas. Jei kas padarydavo kokią darbėlį, į kurį atkreipdavo dėmesį kitatautė spauda, mes tuo jau pasididžiudami ir pasidžiaugdami atsiliėpdavome savo spaudoje būtinai pabrėždami, kad buvo "išgarsintas Lietuvos vardas". Po Romo Kalantos susideginimo ir pokilusių riaušių Kaune įvyko persilaužimas: mums nebereikia tykoti prakišti kokią žinutę apie Lietuvą svetimoje spaudoje: ta pati spauda gaudžia žinias apie Lietuvos įvykius. Be abejo, mes tuo džiaugiamės, bet nebesakome, kad "jie išgarsino Lietuvos vardą", nes Lietuvos vardas taip išgarsėjo, jog patys kitataučiai laikraščiai prirašo ištisus pirmuosius puslapius apie įvykius mūsų krašte, bet ar jiems nereikia padėti?

Itin atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad E.L. užkerta kelią bolševikinei propagandai svetur apie Lietuvą. Tapropaganda, kaip žinoma, yra pastovi, intensyvi, visokiis būdais besistengianti prasiveržti į pasaulinę opinią formuotojai, o tokie yra visų didžiųjų valstybių periodinė spauda -- turėdami po ranka Juozo Kapočiaus išleistą E.L., jie turės tvirtą barjerą melagingai informacijai atremti ir Lietuvos reikalus teisingai ir mums palankia dvasia nušviesti.

Ir dar norėčiau atkreipti tiek Dirvos skaitytojų, tiek visos mūsų visuomenės dėmesį į tai, kad mes

negyvename sulig šia diena, bet turime pagalvoti ir apie ateitį. Lietuvių tauta išsiviečia kovoti už Laisvę -- takova vyko visada, bet paskutiniuoju laiku ypačiai pagyvėjo -- ir reikia manyti, kad ji nebesustos, o visą laiką aštrės ateityje, tad ir Lietuvos vardas bus plačiai linksnuojamas tarptautinėje spaudoje. Ar ne mūsų pačių interesas rašantiems apie Lietuvą padėti? Žinoma, teikti skaitytojams aktualias, o kartais ir sensingas žinias yra kiekvieno redaktoriaus reikalas, bet, kalbant apie Lietuvą, ar tai nėra ir mūsų pačių reikalas? Jei mes aukščiau paminėtų pasaulio centrų spaudai suteiksime pagrindinį informacijų šaltinį E.L., žinoma, mes pasitarnausime jiems, bet ar mes nepasitarnausime ir patys sau?

Encyclopedia Lituanica nėra privatus Jono, Petro ar Jurgio reikalas, ji yra mūsų visų išelvių, visos tautos reikalas. Mes ilgus metus aimanavome, kad neturime informacijos svetimomis kalbomis apie Lietuvą, o dabar, kai leidžiamas pagrindinis tos informacijos šaltinis, ir kai leidžiamas nusiskundžia, kad visuomenė nepakankamai jo darbą paremia, tai mes lyg ir nusiplauname rankas ir galvojame, jog tai "ne mūsų biznis". Be abejo, tai yra gėda mūsų supinigėjusiai sumiescionėjusiai ir sumedžiagėjusiai visuomenei. Tačiau priekaištai čia nieko nepadės. Jei Jonas, Petras ir Jurgis nepasijudina išimti iš savo einamosios banko sąskaitos 15 dol. per

metus arba net ir per ilgesnį laiką sumokėti už E.L. tomą, tai dar tautai neturėtų reikėti, jog visą tą didelį darbą palaidojame! Į tą reikalą turi įsikišti mūsų piniginės institucijos. Jei privačios iniciatyvos trūksta, tai iniciatyvos turi imtis, sakysime, kad ir Lietuvos Fondas.

Neseniai būdamas Chicagoje kalbėjau su vienu L.F. atsakingu pareigūnu tarp kit pasiteiraudamas, ar L.F. neketina imtis priemonių padėti E.L. išbristi iš finansinių sunkumų. Man buvo atsakyta, kad J. Kapočius iFondo vadovybę nesikreipęs... Nežinau, kaip ten iš tikrųjų yra, bet, man rodos, kad čia nėra kreipimosi ar nesikreipimo reikalas, o mūsų finansinių įstaigų vadovybių supratimas teikti paramą ten, kur yra užangažuotas visos tautos gyvybinis reikalas.

Nekalbėsiu čia apie tai, kad E.L. laukia ir mūsų čia gimęs jaunimas -- apie tai jau daug buvo kalbėta -- tik dar kartą noriu pabrėžti, kad E.L. yra didžiulis persilaužimas mūsų informacijoje apie Lietuvą svetima kalba, kad ta informacija atremta į tvirtą lietuvišką pagrindą, kad tai yra mūsų sena įvykusi svajonė duoti pasauliui pilną, bešališką, svetimųjų neiškraipytą Lietuvos vaizdą, -- o juk tas vaizdas buvo negailėtingai žalojamas per amžius -- kad pagalios mes turime džiaugtis ir dėkoti Likimui, kad atsirado tremties žmogus, kuris tą mūsų svajonę pavertė tikrąja! E.L. yra pramušti Lietuvai vartai į pasaulį!

Tad ir kyla klausimas bei susirūpinimas, ar mes nusigręšime nuo to drąsaus pionieriaus ir abejingai žiūrėsime, kaip jis kovoja su pinigniais sunkumais ir galuojasi juos nugalėti? Juozas Kapočius gelbėdamas padėti, prieš kurį laiką važinėjo po didesnes mūsų kolonijas nušviesdamas dabartinę E.L. leidimo padėti. Buvo jis sustojęs ir Detrote ir teko plačiai su juo išsikalbėti. Man susidarė įspūdis, kad jis labai susirūpinęs žiūri į netikrą rytojų ir atvirai sako: That's up to you! Atsimenu, 1958 m. jis spaudoje išsitarė, kad pradėjęs leisti Lietuvai Enciklopediją, jis "užstatęs bankui visą savo šeimą". Ar nebūtų per daug iš jo reikalauti, kad jis dar kartą "užstatytų savo šeimą" leisdamas E.L.? Lietuviai sako: kas veža, tam ir krauna. Bet, gerbiemieji, neperkraukime E.L. leidėjo vežimo: jei jis nuklimps, didysis informacijos šaltinis apie Lietuvą svetima kalba nepasirodys, ir Istorijos Teismas išrašys mums niekad neatleidžiantį kaltės sprendimą...

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ

SAJA MŪSŲ SCENOJE J. Gliuda

Jaunimo kongreso scenoje buvo pastatytas Sajos veiklas "Mamutų medžioklė".

Be abejo čia apsireiškė polėkiška tendencija ekskursuoti į sceninių radimų pasaulį, kuris dar prieš dekadą buvo vadinamas "irracionalumo sukilimas scenoje". Šešiasdešimtieji metai ėjo tos naujos ženklos. Jary, pasiekęs avangardinio teatro plėtros estafetėje Artaud'ą, buvo ta vėtrungė, kuri rodė kelią. Dabar per anksti ieškoti ir skelbti definicijas, kurlink žengia ieškančioji scena. Bet gyventi praėjusios dekados nuotaikomis ir eksperimentu respektuotinas nusiteikimas. Jaunimo kongreso scenon įvestas Sajos veiklas, savaime įtikinamus, kad jaunųjų scena yra ieškančiojo teatro scena.

Įvairiavardės atšakos ir srovės (eksperimentiniame avangardizme) sueina į vieną ir kategorišką aptarimą: už sceninio grotesko, už iššifruotų nonsensų glūdi siekis suprasti irracionalumą. Ilgas tas atradimų ir praradimų kelias, nuo simbolinio Strindbergo naujoviškumo iki sunkios Genet groteskos, skausmingas, apmaudingas, bet visad viliojantis savo drąsiu šviežumu ir provokuojančiu kovon su piktu.

Kas yra tas irracionalus piktas?

Senasis A. Maurois at-sako: tikras piktas nėra kūno silpnėjimas, bet sielos indiferentiškumas.

Tad sielos neimlumas yra didžiausias piktas. Imli siela yra palaima. Ir netenka per daug nustepti, kad jaunųjų teatrą instinktyviai bodisi tradicinio spektaklio prezentacija. Šitame nusiteikime Kazio Sajos vardas ateina kaip natūralus atsakymas į spektaklio poieskį. Saja yra savotiškas fenomenas savo gyvenamoje aplinkoje. Greta socialistinio realizmo diktato ir nuobodžio Sajos vaidinių pasaulis atrodo įnoringu mirazu, kurį regi dykumoje alkstantis keleivis.

Tad Sajos vieta tenai yra unikaline. Laisvame pasaulyje "irracionalumo sukilimo" pjesių produkcija. Tame sraute yra sparnų, atšakų, spektro spalvų. Irracionalūs klausimai neįmanomi atsakyti. Pereitoji dekada skendėjo tokių klausimų jūroje. Saja, ilgokai turistavęs už sienų, gerai pažino tą sferą. Juo galima pasitikėti. Jis nėra imitatorius, bet atradėjas. Tačiau gyvenamosios sąlygos stato jo išradimui tam tikras ribas. Tai matyti iš jo veiklų -- piešiant paveikslą, turima galvoj rėmus. Tad tam tikra prasme Saja privalo būti "nekaltas". Bet irracionalumo sti-

chija yra neribota. Gyvenamosios sąlygos priverčia Sają eiti į tam tikrą kompromisą, kuris (tai jausti) yra skausmingas, nuostolingas. Tai, nelyginant, siauras svarbas petingam vyrui.

Sajos veikalamis būdingas groteskiškas makabrizmas. Tai labai jausti jo "Abstinente". Tos gaidos skamba jo "Poligote". Jo savitumui priklauso tam tikras sentimentalumas, kuriuo jis pasąmoniškai atsiliepia į savo scenų makabrizmą. Dažnai, paskutiniame akordui jis taupo tą sentimentą, kad finale, kontrastu, irracionaliam makabrizmui priešpastytų gaudžią melancholiją, lyrišką gaidą pripildytą sceną.

Gal būtų tai dar nėra visiškai atotrūkis nuo sensualumo. Tai, kartu susikerta su "irracionalinio sukilimo" teatro tendencijomis: klausimų neatsakyti. Sulyrintos finansinės scenos Sajos spektakliuose atsako į klausimą. Saja, tada laužo bendrą schemą, pasilieka savi.

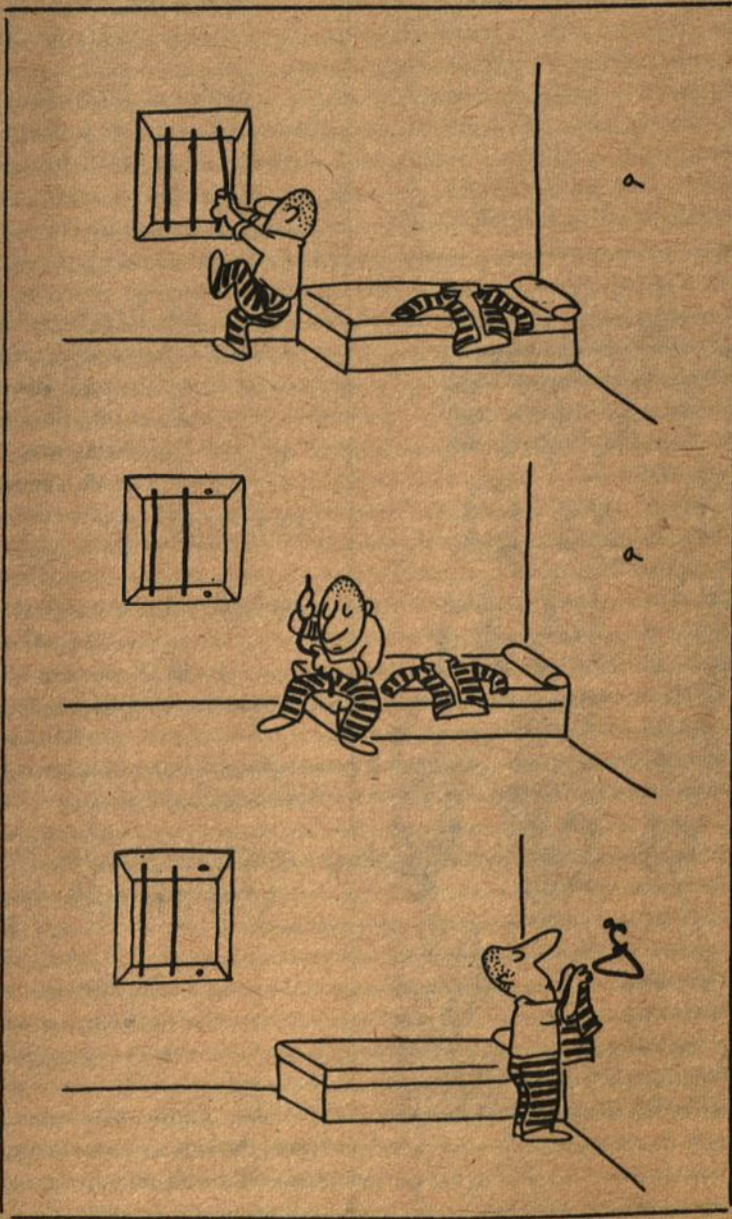
Jo veikalamis vietiniai vertintojai prikiša spektaklio ritmo monotonią ir vidinės dramatinės įtampos augimo stoką (Irena Veisaitė). Tačiau toks priekaištas netiksliai adresuotas Sajos žanrui. Saja neprivalo duoti savyje išbaigto epizodo. Nei jis privalo konstruoti sceną po scenos, įtempdamas logišką scenų pereinamumą. Jo žanras nereikalauja tendencijos. Ir tai talina jo pjesių populiarumui. Saja prezentuotas latvių, vengrų, teatruose. Dabar, jo veiklas interpretuotas ir išelvių tautos scenoje.

Saja palieka atviras duris interpretacinei režisieriaus iniciatyvai. Sako, kad jo veiklai interpretuojami su drastišku nepanašumu. Režisieriai ir aktoriai išradimais atsiliepia į irracionalaus pasaulio chaotiškumą, į sąmonės labirintus. Nėra davinių spresti, ar Sajos veiklų pastatymuose režisūra mėgina sugestijuoti atsakymus į dramaturgo metamas problemas? Atrodo, tai būtų klaidinga interpretacija. Nežinau, ar su tokiu metodu Jaunimo kongreso scena ėjo į "Mamutų medžioklės" pastatymą? Ar neatrodys eventuali pastanga sugestijuoti atsakymą naiviu bandymu atsakyti neatsakomą klausimą? Gal būtų instinktyvi baimė paliesti klausimus, praeiti pro juos be sprendimo? Tai, regis, būti "irracionalaus sukilimo" tradicijoje.

Išelvių tautos scenoje Saja yra vienas iš idomiųjų svečių.

Čia tenka prisiminti Anatolijaus Kairiopolinį, į tą patį šešiasdešimtųjų dekadų "irracionalu-

(Nukelta į 6 psl.)

Be žodžių...

ŠLUOTA, BET BE ŠLUOTKOČIO

Kad ir kaip purvinas būtų grindinys, kad ir kaip nešvarios būtų grindys, šluota be šluotkočio neįveiks purvo. Toks išpušis susidarė vilniškei šluotai mėginant "patraukti per savo protezus" Dirvą.

Šluota yra bolševikinės tariamos "satyros" žurnaliukas, kuris kas numeris pila nešvankybės ant... ok. Lietuvos žmonių. Šluota pristato dirbančiuosius, nualintus, nuvargintus ok. Lietuvos žmones alkoholiškais, vagimis, tinginiais, paleistuviais, žulikais, "pravaikštevomis" "prisiitaikėliais prie buržuazinės moralės", "tikybinkais"... Ir taip, per visą sovietinio siautėjimo laiką, už viską (ar nėra prekių, ar nėra duonos) vis ir vis kaltas dirbantysis Lietuvis!

Toki savo humorą Šluota vadina maskolišku žargonu "jumoras". Ir tai nenuostabu: leidinio pabaigoje atrandame rusų kalba formulę "na litovskom jazyke".

Birželiniam numeryje Šluota mėgino užkabinti savo "jumoru" Dirvą. Šluota teisinasi, kad ji atstovauja tikrąjį "jumorą", o Nepriklausomoje Lietuvoje leistieji Kuntaplis ir Spaktyva neturėję tos laisvės, kurią turi dabar bolševikinė Šluota. Slapuko varduprisidengęs vienas plunksnos nevykėlis tvirtina, esą, emigracinė Dirva respektuojanti Spaktyvą ir Kuntaplį, o nerespektuojanti Šluotos.

Šia proga iškeikti "veiksniui", "vaduotojai", paminėtas IX fortas, kur hitlerininkai kančios kalinius, pridurta Pravienskių stovykla, kur esą feodaliniais buržuaziniiais laikais kentėjo "jumoristai"... Remiasi tas slapukas... Augustino Griciaus - Pivčo ir Teofilio Tilvyčio "pasakojimais". Šie humoristai, esą, vargę Nepriklausomybės metais! Jie, esą, negalėję pilnai reikštis. "Buržuazinė" valdžia, esą, juos persekiojusi!

Dirva, aišku, nelinkusi polemizuoti su bolševikiniu leidiniu. Bet nurodyti melus (tai nėra polemika), yra pareiga.

Augustinas Gricius, būdamas oficiozo Lietuvos Aidas redakcijos narys ir turėdamas stambokas pajamas, tikrai nebuvo proletariato eilėse. Jo šmaikščiai plunksnai buvo atdaras kelias ir tuo jis plačiai naudojosi. Jo "Palanga" ilgai laikėsi scenoje. Jo knygos plito

geriau už kitas, ne "jumoro" knygas.

Teofilis Tilvytis galėjo gerai gyventi iš plunksnos. Jis galėjo leisti ašturių satyrų dalykus. "Dičius", "Keliu aplink stalą" rodo iki kokios ribos galėjo rašyti humoristas. Jo redaguojamas "Kuntaplis" buvo mėgiamas laikraštis. Konfliktai su cenzūra tada buvo dargi priemone keltisavo leidinio tiražą. Tie konfliktai nebuvo principinio, bet asmenų "užkabino" pobūdžio. Tokios pat spaudos problemos tada buvo Latvijoje, Estijoje ir Lenkijoje...

O kaip gi dabar? Ar Šluota gali verstis principiniu "jumoru"? Paliesti neliečiamuosius? Paliesti tragikomiškus "komunizmo statybos"

aspektus? Paliesti sovietinio elito dykduoniavimą? Ar gali tilpti Šluotoje, sakysim, karikatūra: komunizmo statyba -- kapitalistai gabe na grūdus į Rusiją, o rusų kolchozų išgausios karvės laukia kapitalistinių grūdų? Argali tilpti Šluotoje, sakysim, karikatūra: komunizmo statytojas -- Antanas Sniečkus, vos atsipūsdamas sako "turėjau šien dieną tris kalbas apie šienapiūtę, kiekvienakalba po keturias valandas".

Tokio "jumoro" Šluota negali nė pauostyti, iš biudžeto lėšų ji dergia vargšus dirbančiuosius, išsekusius, alkanus, nualintus vis vadindama juos vagimis, girtuokliais, "praveikštevomis" ir "dykūnais".

Šluota, bet be šluotkočio netinka šluoti.

(sp)

SMULKMENOS APIE KOMJAUNIMĄ

Sekant partiniai - reklaminių sovietinę spaudą, išsiklausant į tos spaudos visuomet pompastiškai - iškilmingą dėstymą, kuris dvelkia tam tikru narcišku susižavėjimu savimi, gaunamas išpušis, kad ir ok. Lietuvoje kompartinis traukinys smarkiai rieda ant darbo žmonių prakaitu patiestų bėgių.

Bet tai būtų apgaulin-gas išpušis. Dar daugiau, tai būtų pasitikėjimas bolševikiniais melais, nes niekas taip garsiai nedunda, kaip pasigyrimų statinė.

Iš, taip vadinamosios, smulkiosios spaudos, arčiau stovinčios prie organizacinių ar gamybiinių nepasisekimų, suzinoma daugiau faktų ir daugiau smulkmenų. Taip komjaunimui skiriamas laikraštis Komjaunimo Tiesa, savo debatų ir nusiskundimų skiltimis, reikia manyti, atidengia bent dalelę bolševikams liūdnos tiesos: komjaunimo vežimas sunkiai rieda!

Komjaunimas yra vienintelė jaunimo organizacija ok. Lietuvoje. Greita komjaunimo lietuvis jaunuolis neturi pasirinkimo: arba komjaunuo-

lis, arba nesi organizacijos gretose. Komjaunimas gauda "sielas", organizacija teikia daugybę privilegijų, teisių, kurios atimamos iš nepriklausančio komjaunimui jaunimo. Pavyzdžiui gali ma paminėti komjaunimo monopoliją siekti aukštesnio mokslo, gauti stipendijas, pakėlimus tarnyboje.

Tačiau, kaip rodo gyvenimo faktai, lietuviškasis jaunimas pakankamai idealistinis, gerbia savo susidarytus įsitikinimus, nestoja gretose komjaunimo gretose. Jaunimo dalis, matyti, vengia sueiti į konfliktą su savo sąžine. Privalomas mokslas baigtas, iš darbo galima pragyventi -- kodėl jau būtina terliotis su tomis propagandininko pareigomis, kurias bematant užkrauna komjaunimui. Žmonės nemėgsta režiminio papūgų. Žmonės neapkenčia komjaunuolių, nuolat ir nuolat raginančių darbininkus ir žemdirbius daugiau dirbti, aukoti savo uždarbį sovietinei valstybei.

Komjaunimo Tiesa atvirai pareiškia, kad Kom-

Lietuviai žygiuoja liepos 22 d, Chicagoje suruoštoje Pavergtųjų tautų demonstracijoje.

M. Nagio nuotrauka

partija sielojasi Komjaunimo nerangumu. Kalbama apie komjaunuolio vėlesnį peržengimą į Kompartiją. Partija laukianti, kad kiekvienas komjaunuolis automatiškai stotų partijon. Vienok (Mažeikių rajone) tik tai 52% partijos nario amžiu priartėjus, stoją partijon. Kiti palieka su ramiu "amžino komjaunuolio" titulu. Taip neturi būti, reikia laikraštis. Partijai visad trūksta narių. Todėl į kiekvieną komjaunuolį žiūrima kaip į tikrą partijos nari kandidatą.

Veiklesniesiems komjaunuoliams tuo pat sudaroma kelialapiai į komandiruotes, į suvažiavimus. Duokiškio kolūkis delegatų į Komjaunimo VII suvažiavimą išrinko Joną Grigorjevą. To kolūkio komjaunuoliai tuo geri, sako laikraštis, kad jie tariasi su partijos nariais ir klauso jų organizacinių nurodymų. Tai panaudojamas jaunimo partiniam jungui ir tempama jo nuosavi iniciatyva spręsti bet kuri organizacinė darba.

Nenuostabu, kad komjaunuolių iniciatyva žemiau kritikos. "Daug VLKJS (komjaunimo) ne turi aštuonmečio išsilavinimo ir nesimoko", pareiškia reikalą tyrinėjęs korespondentas. Reikia neužmiršti, kad vienuoliktą klasę pasiekusį kančinį Romą Kalantą, "eks pertai" dergė, vadindami nemokša ir tinginiu! Gi vidutinio komjaunuolio išsilavinimo lygis suklumpa prie aštuntos klasės. Mat, jauną žmogų demoralizuoja, arba neužtarnautos privilegijos, arba pasitenkinimas ir be mokslinių pastangų ge-

rai išsilaikyti darbe. Organizacija apsaugoja, o toliau... galima sumokslu neskubėti.

Ta nesveika protegavimo atmosfera, kurioje jaunuolis puikiai jaučiasi, neturėdamas kitos organizacijos konkurentų, orientuota į vienintelę "dorybę", įklusnumą partijai. Iš komjaunimo kad-rų partija laukia savų kad-rų.

Komjaunimo Tiesa ir Mažeikių rajono partinio darbo organizatoriai galvoja komandiruoti į Komjaunimo skyrius nuolatines savo prievaizdas: partiečius. Komunistai išgilins į jaunimo problemas, ir, esą, pavarys jaunimą dirbti. Rajonų komitetai perims iniciatyvą, pavers jaunuosius klusniais darbo asilėliais ir apsaugos komjaunimo skyrius nuo narių nubyrėjimo.

Komjaunimas pavirto masine ir todėl beveide ideologiniu požiūriu organizacija. Į kompartiją ateina tokios masės nariai gali įnešti daug ne-lauktų ideologinių bėdų. Tuo rūpinasi centras ir kelia aliarmą periferijoms.

"Tiesos" kolūkiuose" rašo laikraštis, "nei praejusiais metais, nei šiais metais, nepriimtas į komjaunimą nė vienas žmogus. Sunku patikėti, kad ten nėra puikaus jauni-

mo." (Komjaunimo Tiesa, Nr. 102).

Anaip tol, puikioju arba "puikioju" jaunuimu galima vadinti reiklius jaunuolius, kurie nenori angažotis rėksmingo varovopaskirčiai, bet beveik herojiškai sovietinėse sąlygose, pasitenkinti kuklesne socialine buitimi. Jaunieji gerai mato aplinkos melus, veidmainystes ir ideologinį skurdeiviškumą. Jie nori eiti į konfliktą su savo jau susiformavusiu įsitikiniu.

"Partijos nutarimai -- mūsų rūpestis", skelbia laikraštis, labai pritardamas beveik jaunimo mobilizacijai į Komjaunimo eiles. Metodas, nelyginant, lygus karinei prievelei.

Taip tvarkomi jaunimo reikalai už geležinės uždangos, okupuotoje Lietuvoje. Idomu, kaip reaguotų laisvojo pasaulio jaunimas, jeigu jų asmenišku įsitikinimu nebūtų paisoma, o įsakymais vienodai nusikirpti, vienodai apsiųngti ir vienodai, papūgiškai, spręsti kiekvieną, net asmeninę problemą? (sp)

• Gyvybės, sveikatos ir pensijų draudimo, o taip pat akcijų -- investavimo (mutual funds) reikalais kreipkitės į V. Giedraitį, tel. 944-6835.

NAUDOKITĖS PROGA — SKRISKITE PAPIGINTA KAINA Į LIETUVĄ RUDENĮ IR ŽIEMĄ

Walter Rask-Rasčiausko vadovaujamas American Travel Service Bureau šiais metais yra suorganizavęs daug grupinių kelionių į Lietuvą.

Jis pirmasis pradėjo organizuoti ekskursijas ir tą darbą sėkmingai tęsia jau 11 metų. Jo keliones tvarkingai suplanuotos ir visuomet vyksta sklandžiai.

Dar yra kelios vietos sekančiose ekskursijose:

CHICAGA-NEW YORK SPALIO MĖN. 2 D. —

15 dienų kelionė,

iš New Yorko \$660.00 + tax,

iš Chicagos \$760.00 + tax*

11 dienų Lietuvoje.

PRALEISKITE KALEDAS IR NAJUS METUS LIETUVOJE.

CHICAGA-NEW YORK GRUODŽIO MĖN. 21 D. —

14 dienų kelionė

iš New Yorko \$660.00 + tax,

iš Chicagos \$760.00 + tax*

11 dienų Lietuvoje.

*Total tour prices are subject to airline agreement and government approval.

Dėl informacijų kreipkitės į:

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU

9727 South Western Avenue

Chicago, Illinois 60643

Telefonas (312) 238-9787

Jei planuojate bet kur keliauti — kreipkitės pas mus. Paruošiame kvietimus giminėms atvykti į Ameriką. Teikiame informacijas kelionių reikalais į visus pasaulio kraštus. Parūpiname lėktuvų bilietus ir reikalingas visas.

SAJA...

(Atkelta iš 5 psl.)

mo sukilimą" (Revolt of the Irrational of 60s). Ir jo "Palikime", "Curriculum vitae", ataskamba tendencija sensualumu atsiliepti bent atsakymo nuojauta į neatsakomą klausimą. Greita pat reiškino Sajos kūrinuose, ar neatrodo, kad sensualumo įvedimas į tokį, atrodo, priešišką sensualumui žanrą, yra lietuviškoji to žanro interpretacija?

Bostono lietuvių tautinių šokių sambūris, įsteigtas 1937 metų vasarą Onos Ivaškienės rūpesčiu, kuri ir iki šiai dienai sambūriui vadovauja. Nuo 1938 metų sambūris kasmet atlieka programą Vasario 16 minėjimuose Bostone ir yra dalyvavęs tarptautiniuose festivaluose. Per sambūrio eiles yra perėję virš 600 šokėjų ir dabar šoka šokių vaikais. Savo repertuaru turi 40 šokių ir šiuo metu sambūryje yra 70 šokėjų. Onai Ivaškienei talkininkauja Birutė Adomavičiūtė ir Birutė Raškauskaitė.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

DIDELĖ ŠVENTĖ

Clevelando lietuvių šimtmečiui sukakus, pajudėjo ir naujų namų statyba. Auga pamatai, o netrukus išdygs ir sienos. Daug savanoriškų rankų labai nuoširdžiai dirba, kad namų statyba iki naujų metų būtų užbaigta.

Šiam istoriškam įvykiui paminėti ši sekmadienį, rugpiūčio 6 dieną, 12 val. rengiamos naujų namų pamatų šventinio iškilmės — 877 E. 185 St. Iškilmėse dalyvaus miesto meras Ralph Perk, apskrities kontrolierius Geo. Voinovich, miesto tarybos prezidentas Edm. Turk, tarybos narys J.J. Prince, daug kitų valdžios atstovų ir įvairių tautybių svečių. Clevelando lietuviai yra laimingi, kad jų ryšiai su miesto administracija ir įvairiomis tautybėmis yra artimi ir nuoširdūs, o naujų namų pamatų šventinio iškilmės suteiks progos ir

Didelis ir nuoširdus Clevelando lietuvių naujų namų rėmėjas, buvęs Superior Savings prezidentas, John T. DeRichter atvyksta iš Fort Lauderdale dalyvauti naujų namų pamatų šventinio iškilmės. Nuotraukoje John T. DeRichter pokalbyje apie statybos finansus su Tėvynės Garsų radijo vedėju ir Lithuanian Village Inc. pirminku Juozu Stempužiu.

maloniai su jais pabendrauti. Šventinio apeigas atlikti pakviestas kun. B. Ivanauskas ir kun. J. Angelaitis, abiejų lietuviškų parapijų klebonai. Gražu būtų, kad ir lietuviai gausiai susirinktų į šias iškilmes.

Po iškilmių visi dalyviai kviečiami į vaišes Europa Travel Bureau salėje.

Ta proga Lithuanian Village Inc. direktorijai ir naujų statybos rėmėjų. Didelis ir atsakingas užsimojimas jau pradėtas, todėl negalime sustoti pusiau kelyje. Visos tautybės, netgi maža lat-

vių kolonija, pasistatė savo namus. Tad ir mums savi namai būtini. Visi prisidėję, lengviau pakelsime statybos finansinę naštą, visi labiau jausime, kad tai visų lietuvių namai, mūsų kolonijos visuomeninio gyvenimo centras. (jst)

• Beatricė Natkevičiūtė, Lietuvos diplomato, tarptautinės teisės autoriteto, Steigiamojo Seimo nario bei paskutinio Respublikos įgalioto ministro Sovietų Sąjungai dr. Lado Natkevičiaus duktė, Amerikos Lietuvių Tarybos Clevelando skyriaus vicepirmininkė, eilės antikomunistinių organizacijų veikėja, išrinkta Ohio atstove į American Independent Party konvenciją, kuri vyksta š. m. rugpiūčio 3-5 d. Louisville, Ky.

PAVERGTŲJŲ TAUTŲ SAVAITE CLEVELANDE

Ketvirtadienį, liepos mėn. 27 d. įvykęs Pavergtųjų Tautų Savaitės minėjimas praėjo dideliu pasisekimu. Minėjimą rengė Clevelando Tautybių Sąjūdis, talkininkaujant tautinių grupių organizacijoms.

Minėjimas buvo pradėtas paradu centrinėmis miesto gatvėmis (St. Clair Ave. — East 9-ta gatvė, ir Euclid Ave. į Public Square. Parada dalyvavo JAV karinių pajėgų, veteranų, policijos atstovai, keli orkestrai ir netoli 20 organizuotų tautinių grupių su vėliavomis, įvairiais antikomunistiniais plakatais, veteranų padaliniais, uniformuotu jaunimu ir gausingu visuomenės prisidėjimu. Pačią didžiausią grupę sudarė ukrainiečiai, sutraukę virš tūkstantinę minią. Pagal skaičių, lietuvių grupė buvo berods ketvirta ar penkta.

Eisenai pasiekus centrinę miesto aikštę, Public Square, prie tribūnos išsiriškavo vėliavų bei plakatų miškas ir labai skaitlinga minia.

Pagrindinę kalbą pasakė Clevelando burmistras ir Tautybių Sąjūdžio pirminkas Ralph Perk, palietęs pavergtųjų tautų reikšmę bei praeities klaidas, per kurias daugelis tautų pateko komunistų nelaisvėn. Buvo pristatytos Preziden-

Lithuanian Village, Inc.

akcininkai, Amerikos Lietuvių
Klubo nariai ir visi lietuviai
kviečiami dalyvauti

NAUJŲJŲ NAMŲ PAMATŲ ŠVENTINIMO IŠKILMĖSE,

kurios įvyks sekmadienį, rugpiūčio
mėn. 6 d., 12 val., 877 East 185 St.

Vienybėje galybė, savi namai mūsų stiprybė!

LITHUANIAN VILLAGE INC.
DIREKCIJA

to Nixon, Ohio gubernatoriaus ir Clevelando miesto proklamacijos ir priimta atitinkama rezoliucija. Programai vadovavo Tautybių Sąjūdžio sekretorius ir Clevelando viešųjų nuosavybių direktorius inž. Raimundas Kudukis.

Po kalbų sekė trumpas pamaldos ir buvo uždegtos žvakės už pavergtas tautas, žmogaus teises ir tikybos laisvę. Maldas sukalbėjo kun. K. Žemaitis, žydų rabinas ir protestantų kunigas. Minia taip pat užsidegė kelis tūkstančius žvakučių, tuo nušviesdama dalį aikštės.

Svečių tarpe buvo Ohio gubernatoriaus kabineto narys P. Corey, Cuyahoga Apskrities komisierius S. Taft, policijos viršininkas R. Kreiger, senat. Taft ir Saxbe atstovai, eilė Clevelando priemiesčių burmistrų ir kiti pareigūnai.

Reklamą tvarkė Tautybių Sąjūdžio veikėjas ir Tėvynės Garsų radijo programos vedėjas J. Stempužis. Ši įvykį paminėjo didieji Clevelando laikraščiai ir visa eilė radijo stočių.

ALT skyriaus organizuotoje lietuvių grupėje su vėliavomis dalyvavo ALT valdyba, moksleiviai bei studentai ateitininkai, šaulių kuopa, LVS Ramovė ir Lietuvos Vyčiai. Minioje gerą reprezentaciją turėjo Ateities klubas, AL Tautinė Sąjunga ir šauliai. Buvo nešami keli plakatai raginę sustabdyti sovietų genocidą pavergtoje Lietuvoje bei prisiminti Romą Kalantą. Priekyje parado buvo nešamas didelis plakatas reikalaujantis nepriklausomybės visoms pavergtoms tautoms.

ALT skyriaus valdyba dėkoja visoms dalyvavusioms organizacijoms bei visiems Clevelando lietuviams, dalyvavusiems šiame minėjime. (p)

WANTED AT ONCE
JOURNEYMEN
OR
1ST CLASS SKILLED
CINTIMATIC NUMERICAL
TAPE CONTROL
DRILL & MILLING MACHINE
OPERATOR
JIG MILL & BORING MILL
OPERATOR
Must be able to set up work from
Blue Prints and Close Tolerance.
Second shift openings. Steady work,
excellent rates and fringes benefits.
BARTH CLEVELAND
McNEIL CORP.
12650 BROOKPARK
CLEVELAND OHIO
(60-64)

• Perkant ar parduodant
namus, prašome kreiptis
pas Čipkus Realty, 31601
Vine St., Willowick, Ohio
44094. Tel. 943-0910.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gaukite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

• Kęstutis K. Miklas, UBA — BATUNO prezidentas, aktyviai besireiškiantis amerikiečių visuomeninėje

veikloje, liepos 3 vėl buvo išrinktas viceprezidento pareigom Long Islando 21-mo districto amerikiečių švietimo taryboje (Board of Education). Į šias atsakomingas pareigas K. Miklas yra išrenkamas jau šeši metai iš eilės.

Džiaugsmą, poilsį ir sveikatą jums suteiks atostogos prie Adirondakų kalnų perlo —

LAKE GEORGE, N.Y.

lietuvių SLYVYNŲ vasarvietėje

Blue Water MANOR

vienoje pirmaujančių vieta Lake George rajone

KALNŲ oras, nuostabi gamta — ežeras vienas iš gražiausių pasaulyje su 300 salų ir krištoliniu vandeniu.

PATOGIOS patalpos, geras maistas.

SVEČIAMS NEMOKAMAI: nuosavas 500 pėdų pločio puikus plažas, kasdieninės išvykos motorlaiviu, vandens ski (yra instruktoriai), įvairios valtys — irklinės, burinės, canoes ir kt. Maudymosi baseinas stikliniame pastate. Tenisas, ping-pong, kroketas ir tt. Vakaraus salėje koncertai, vaidinimai, šokiai ir kt. pramogos.

IDEALI VIETA JAUNAVEDŽIAMS

Salia vasarvietės išnuojamos patalpos ir be maisto (su įrengtom virtuvėmis).

Nuo New Yorko per 200 mylių. Iš New York Thruway Exit 24, į Northway 87 iki Lake George Village; iš ten 9N keliu 7 myl. į šiaurę. Vasarvietė skelbiama N.Y. Times ir Daily News sekmd. laidos.

Rezervacijų ir informacijų reikalu kreiptis:

BLUE WATER MANOR

DIAMOND POINT, N.Y. 12824

Tel. (518) NH 4-5071

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYs MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS LAIDOTUVIŲ ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9

TRYs MODERNIOS KOPLYČIOS

DELLA E. JAKUBS & SON

LAIDOTUVIŲ ISTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖSINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandoje suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

MIRĖ PROF. A. SALYS

Liepos 31 d. po ilgos ir sunkios ligos mirė vienas žymiausių Lietuvos kalbininkų prof. Antanas Salys, 70 metų amžiaus. Velionis buvo gimęs Rėketės k., Salantų vls., Kretingos apskr.

Jis studijavo lietuvių kalbą, lyginamąją kalbotyrą Kaune, Leipce, Hamburge. Jis gavo doktoratą už disertaciją apie žemaičių tarmes. Dėstė kalbos mokslus Kauno, Vilniaus, Greifswaldo ir Tuebingeno universitetuose, nuo 1947 metų buvo Pensilvanijos universiteto docentas ir nuo 1956 m. slavistikos ir baltistikos profesorius.

Prof. A. Salys redagavo visą eilę žurnalų ir daug rašė kalbos klausimais periodinėje spaudoje, enciklopedijose, tarptautiniuose žurnaluose, žodynuose. Jis buvo vienas geriausių lietuvių kalbos žinovas. Jo mirtis — didelis nuostolis lietuvių tautai.

ATŽYMĖJO SUKAKTĮ LIETUVOS PRIPAŽINIMO

Liepos 28 d. suėjo 50 metų kaip Amerikas pripažino de jure nepriklausomybę Lietuvai, Latvijai ir Estijai. Jungtinis Pabaltiečių komitetas norėdamas išreikšti padėką ir įvertindamas Amerikos vyriausybės pastangas nepripažinti brutalių Pabaltijų valstybių okupaciją surengė senato-

riams, kongresmanams, Valstybės Departamento ir Baltųjų Rūmų pareigūnams ir žurnalistams priėmimą liepos 27 d. Washingtone.

Jungtinis Pabaltiečių komitetas bandė iškelti ir toliau judinti Pabaltijų valstybių klausimą ir taip pat priminti laisvajam pasauliui apie besitęsiantį terorą. Amerikos Lietuvių Taryba atstovauja lietuvių interesus Pabaltiečių komitete ir priėmimo dalyvavo dr. Kazys Bobelis, ALT pirmininkas ir dr. Jonas Genys, ALT atstovas Washingtone.

Dr. Bobeliui priėmimo teko susitikti su senatorium Charles H. Percy, kuris prižadėjo iškelti galimybę į Lietuvą siųsti siuntinius be muto arba su sumažintu muiu kadangi dabar vyksta pasitarimai prekybos ir sutarčių klausimais.

Taip pat teko pasikalbėti su senatorium Robert Dole, respublikonų partijos komiteto vadu, kuris pristatė dr. Petersonui tvarkančiam respublikonų platformos apklausinėjimuose ir pristatyti Lietuvos reikalus.

Priėmimo dalyvavo daug kongresmanų ir senatorių, bei kitų aukštųjų pareigūnų.

• Amerikos Lietuvių Taryba ragina visus lietuvius

V.s. Česlovas Kiliulis, LSS Skautų Brolijos vyr. skautininko pavaduotojas, su latvių vyriausiu skautininku v.s. Frīdis Sīpols, latvių skautų jubiliejinėje stovykloje Ivy, Ont. Kanadoje, liepos 1-9 d.d. latvių skautų sąjungos 55 metų sukaktį minint.

rašyti laiškus TIME žurnalui dėkojant už aprašymą apie įvykius ok. Lietuvoje, kuris buvo idėtas liepos 31 d. laide. Laiškus prašoma siųsti: Editor, Time, Inc., Time-Life Building, Rockefeller Center, New York, N.Y. 10020.

PATIKSLINIMAS

Žinutėje "Kazio Karpiaus testamentą vykdanč" (Dirva nr. 59, 4 psl.), kurią atsiuntė M. V. yra netikslumas, kurį pataisome.

Kazio Karpiaus testamentą vykdytojas yra Aleksas Laikūnas, o adv. Paul P. Chalko yra teisinių reikalų tvarkytojas.

PRIĖMĖ TAUTINĖS MAŽUMŲ ATSTOVUS

Š. m. liepos 19 dieną JAV LB Centro Valdyba vicepirmininko adv. Antano Novasičio buvo atstovaujama tautinių mažumų vadovams skirtame JAV Administracijos priėmimo. Priėmimo prez. Nixoną atstovavo Darbo Sekretorius James Hodson. Kiti administracijos pareigūnai dalyvavę priėmimo buvo Transportacijos Sekretorius John Volpe, National Security Council narys gen. Alexander Haig, ir svarbus Baltųjų Rūmų pareigūnas — patarėjas Michael Balzano. Tautybių mažumos buvo atstovaujamos 15 asmenų, dr. Novasičiui esant vieninteliu iš Pabaltijo tautų. Priėmimas ir konferencija vyko JAV viceprezidento oficialioje rezidencijoje Blair House.

Konferencija ruošta siekiant tautybių vadovus supažindinti su prez. Nixono Administracijos vedama užsienio politikos linija, ypač kiek tai liečia pavergtąsias tautas, Vietnamo karą, prezidento vizitus į Sovietų Sąjungą ir Raudonąją Kiniją. Administracija atstovavusių kalbėtojų buvo pabrėžta, jog JAV valstybių nusi- statymas pavergtųjų tautų laisvės atžvilgiu lieka nepasikeitęs. Administracija,

NELAIMINGIAUSI DAIKTAI PASAULYJE

Tęsiant išpūdžius iš Los Angeles padangės, kaip jau praeitą kartą minėjau, lietuviškoje veikloje visose srityse tendencijos. Štai Lietuvių Dienų žurnalo redaktoriui poetui Bernardui Brazdžioniui iš pareigų pasitraukus, redagavimą perėmė rašytoja Alė Rūta, laimėjusi Draugo ir Dirvos literatūrinės premijas, sukdžiusi ir išleidusi keletą romanų.

Kita reikšminga išei- vijos lietuviško gyvenimo sritis Angelių mieste taip pat yra moters iniciatyva ir jos rūpesčiu bei atsakomybe tvarkoma, tai lietuviška radijo valandėlė, vadovaujama solistės Stasės Klimaitės — Pautienienės.

Žinoma, nebuvo losan- geliečiai be savo radijo valandėlės ir anksčiau. Eilę metų vadovavo B. Gediminas su eile savo talkininkų. Jam tų pareigų atsisakius lietuviškas žodis — mūsų tautinės kultūros nešėjas, lietuvių bės palaikytojas nebepasiekė savo tautiečių. Tik 1969 metais, Vasario 16 dieną, po ilgos pertraukos radijo bangomis pasigirdo gimtasis žodis, daina ir muzika įsteigus vėl savo radijo kad ir

vieno pareigūno teigimu, niekad neleidžianti "įvykti antrajai Jaltai" ir sieks pavergtųjų tautų laisvės neužmerkdamas akių gyvenimo realybei ir pripažindama ideologinių skirtumų vyravimą tarp šio ir komunistinių kraštų. Kiek tai liečia Vietnamą, pabrėžta, kad tėra dvi galimybės klausimo išsprendimui — laimėti ar garbingai pasitraukti Vietnamo politinė padėtį išsprendus demokratiškai priimtina prasmė. Vykusio ilgoko pokalbio metu, dr. Novasitis keliais atvejais turėjo progą iškelti pavergtosios Lietuvos klausimą, vienu atveju jį surišdamas ir su Simo Kudirkos incidentu.

• Dail. Natalija Jasiukynaitė BATUNo Baltijos Festivaliui, kuris įvyks rugpjūčio 12 išpūdingoje Amerikos geležinkelio mag- nato Collis P. Huntington buv. vasarinės rezidencijos sodyboje ant East River kranto New Yorko prie- miesty, Bronxe, padovanojo savo kūrinių — paveikslų, o newyorkietis fotografas Vytautas Maželis menišką fotografiją iš savo rinkinio foto parodai. Abu kūrinius loterijos keliu laimės šio festivalio svečiai.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

EMILIJA ČEKIENĖ
trumpą valandėlę. O buvo taip:

LB-nės apylinkė su- kvietė susirinkimą, iku- ri atėjo tiek maža žmo- nių, jog vos užteko įsteig- ti radijo klubą ir iš tų pa- čių išrinkti valdybą, ku- rios pirmininke sutiko bū- ti solistė S. Pautienienė ir taip be jokio patyri- mo ėmėsi šių nelengvų

Sol. Stasė Klimaitė-Pautienienė, Los Angeles lietuvių radijo programos vedėja.

pareigų stengdamasi pro- gramą išlaikyti vietos lietuvių gyvenimo at- spindžiu. Pradžią buvo taip sunki, jog "daugeliu atvejų nuoširdus pirma- sis talkininkas Antanas Metrikis, aš ir radijo va- landėlė būdavome nelai- mingiausi daiktai pasaulyje", nuoširdžiai pasako- jo valandėlės redaktorė.

Dabar jau per tris me- tus darbas ir rūpesčiai palengvėjo. Materialiai išlaiko radijo klubas, ku- riam priklauso nedidelė kolonijos lietuvių dalis, o nario mokestis 5 dol. metams. Pajamas dar pa- pildo skelbimai ir dūpa- rengimai metuose, o au- kas renka pasišventę dar- buotojai: A. Šulcas, J. Gedmintas ir S. Vizgir- dienė.

Redakcinę komisiją su- daro sol. S. Pautienienė, klubo valdybos pirmin- kė ir vyriausioji progra- mų redaktorė, Paulius Jasiukonis, turįs patyri- mo ypač techniškose da- lies tvarkyme ir Vladas Gilys. Visi trys pakaito- mis programas paruošia ir praveda nemokamai. Lėšos reikalingos tik tai

radiofonui apmokėti už laiką ir cenzūrą.

Klubas atsakingas už materialinį išlaikymą, o redakcija už programų paruošimą. Valdyba ren- kama kasmet visuotina- me susirinkime. Redak- cija skiriama valdybos. Programos cenzorė Vio- leta Gedgaudienė. Šiuo metu valdybą sudaro: S. Pautienienė — pirminin- kė, J. Mitkus, V. Šimoliū- nas, A. Skirius ir V. Sa- jus. Revizijos k-ją: Čeka- nauskas, Piršmantas ir Žemaitaitis. Parengimų k-ją J. Gedmintas, I. Si- mokienė, O. Macėnienė, D. Kaškelienė ir S. Viz- girdienė. Tai grynai vi- suomeniniais pagrindais įsteigta ir išlaikoma radi- jo programa, daugelio as- menų sutartino bendro darbo, aukos ir pasišven- timo dėka stovėti lietuvių bės išlaikymo sargybo- je svetur.

Per du veikos metų ši valandėlė drįso net lenk- tyniauti su daugeliu metų veikiančiomis ir, Chica- gos "Margučio" progra- mai minint 40 metų sukak- tį buvo paskelbtas konkur- sas ir už geriausią atsiųs- tą programą premiją lai- mėjo ši pati jauniausia JAV-se lietuvių radijo valandėlė.

Ta proga paminėtina, kad šios valandėlės re- daktorė turi ir platesnių kūrybinių polėkių, tai lie- tuviškos dainos puoselė- jime ir populiarinime.

Neseniai išleido savo dainų plokštelę, pavadin- tą "Lietuvių kompozito- rių dainų rečitalis". Esu girdėjusi ją dar ir koncer- tuojant, o taip pat ji dirba ir savo profesijoje kaip gailėstingoji sesuo anes- tezistė.

Tai gražus pavyzdys kiekvienai lietuvei mote- rialiai. Juk mūsų svetur iš- keliavusių tikslas nėra vien tikslai gerai įsikur- ti, praturtėti, bet ir išlik- ti lietuviams, išlaikyti tau- tinę kultūrą skelbiant ne- tik rašytą, bet ir gyvą gimtąjį žodį, nepaliekant radijo bangomis nepami- nėto jokio žymesnio lietu- vių gyvenimo įvykio ar šventės. Konegal pasiek- ti spausdintas žodis, tą jautriai paliečia gyvas, radijo bangomis siunčia- mas.

MUMS REIKIA DAR 343 PRENUMERATORIŲ!

DIRVA
6907 Superior Ave.
Cleveland, Ohio 44103

Ieškome 500 naujų prenumeratorių! Šia proga naujiems skaitytojams Dirvos metinė prenumerata pirmaisiais metais \$10.00, stu- dentams, gyvenantiems prie universitetų — \$6.50.

Pavardė ir vardas

Adresas

Pavardė ir vardas

Adresas

Užsakytojo pavardė ir vardas

Adresas

P. S. Asmuo, suradęs du naujus prenumeratorius ir at- siuntęs pinigus, gauna dovanų knygą.

PADĖKA

Mūsų brangiai dukrai, seseriai ir anūkei

GRAŽINAI MARIJAI BRAZAITYTEI

tragiškai žuvus, visiems pareiškusiems mums užuojautą žodžiu, laiškais ar spaudoje, prisiuntusiems gėles, paski- rusiems memorialines aukas, paauko- jusiems Šv. Mišioms ir kitaip paguodu- siems mūsų sielvarte nuoširdžiai dė- kojame

Dr. Henrikas ir Tamara
B r a z a i č i a i
Kristina ir Senelė

A. + A.

ROMUALDUI KUPREVIČIUI

mirus, žmoną MARIJĄ, dukterį ELE- NĄ ir sūnų ANDRIŲ su šeimomis gi- liai užjaučiame ir kartu liūdime

Steponas Nasvytis
Aldona ir Juozas
Augustinavičiai
Brigita ir Algirdas
Nasvyčiai
Jaunutis Nasvytis

A. A.

ROMUALDUI KUPREVIČIUI

mirus, jo sūnui ANDRIUI su šeima ir visiems ar- timiesiems reiškiamo gilią užuojautą

Giedraičių šeima

"Miško brolių" pastovyklės vadovas skautininkas Juozas Šalčin- nas partizaninės aplinkos fone, Rako stovyklavietėje.